Nagyvárad, 1905. XI. évfolyam 247. szám. Vasárnap, október 29.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 2.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 28.

Az öreg korcsmáros.

(Dr. H. L.) A husosfazékhoz czimzett hires, régi csárda a Lloyd-palotában utolsó napjait éli. Összedönti, eltemeti a hihetetlenül megváltozott idők kegyetlen rohanása. Maholnap majd csak romjai jelzik, hogy egykor régen, selyem volt benne az élet, pohárcsengés, muzsikaszó járta. Persze a dőzsölő, mulató, korcsmázó ember mind csak a mának örül s nem gondol a holnappal. Ki hitte volna akkor még, hogy a vidám tanyára az enyészet és pusztulás kérlelhetetlen időszaka is elkövetkezik valamikor. Hát most itt van. A gyaluforgács helyén gyászfátyolt lenget az őszi szél. Az ivó üres, a csaplárost sehol sem látja az ember, mintha elbujdosott volna, a söntésben is csöndes minden, a czigányok is régen elszármaztak jobb vidékre, elszállt a jókedv, elfogyott a nóta, csak a benyilóban busul egy-két elkeseredett szegénylegény, akiket együtt tart még egy darabig a czimboraság, a jóidők emléke, meg a — betyárbecsület, amely daczolni látszik a statáriummal. Nem is csárda ez többé, hanem siralomház inkább, ahol egy-két elszánt legényével várja rendszere, közéleti irányelvei halálát a kézrekerült vezér, akinek a politika berkeiben immár sem cserepes tanyája, sem csüre, sem subája nincsen s akit már nem véd, nem támogat, nem őriz, nem pártfogol senki. Azok is elhagyják, akik most még becsületből kitartanak mellette kis ideig, hogy szebb formája legyen eliszkolásuknak, hogy tessék-lássék. Küszöbön az idő, mikor ezek a pajtások mind ott hagyják a régi bandát vezérestül, aki egyszer csak azt veszi majd észre, hogy teljesen magára maradt s akire akkor éppen azok fogják rágyujtani a csárdát, akik most még udvariaskodva tüzzel kinálják.

Meghalt a csárda, éljen a szálla. A régi korcsma rombadől a Lloydban, van már helyette másik, sokkal fényesebb. A Hungáriában, ahol most nyolczszobás parádés vendégfogadót rendezett be egy tapasztalt, jó öreg korcsmáros. Ránczos arczu, deres fejü, hanem azért még mindig helyre legény, aki nagyra van vele, hogy katonaviselt ember. Sokáig nagy becsben álló törzsvendége volt a régi csárdának, ahol komisszárus korában összejátszott a szegénylegényekkel. Ő tudta miért A csárdásné szép szeméért. A kikapós asszony bizony jól benne járt már az időben. A pandurkomisszárus sem volt éppen mai gyerek. Nos és a hamis, csélcsap korcsmárosné, akit a politikában csak a bogárszemü, darázsdereku parlamenti többség néven ismertek udvarlói, negyvenes évei mellett is igéző tudott lenni. De mennyire! Kivált képviselőházi viharok, botrányok, udvari pletykák, bécsi intrikák, a különköző, kabinetet veszélyeztető földrengések és válságok idején. Olelése ilyenkor meleg volt, mint a napsugár, csókja édes, mint a méz és zamatos, mint az őszi baraczk. Tempi passati. Ein Märchen, aus den uralten Zeiten.

A csárda romjait megelőzte a szép asszony halála. Most a hüséges udvarló maga nyitott szállát.

Csak ugy ragyog benne minden az utolsó fogasig, az utolsó gombig. Mint valami mesebeli tündérkertben, valami párisi fogadóban. A régi csárdára semmi sem emlékeztet. Még a gyaluforgács sem, mert itt a czégér egészen hasonlithatatlanul más. Szálloda a rákhoz, olvassuk az aranybetüs czimtáblán, amelyen mesés szinezéssel alkalmazták a kivánatos csuszómászót, amint buzgón halad — hátrafelé. A jó öreg korcsmárosnak a gusztusa is jó. Kényes izléssel csoportosit mindent, hogy hibán, izléstelenségen ne akadhasson meg senki kritikus szeme. Fáradt napestig, vasárnapja sem volt, de most készen áll a pompás rák-szálló, már csak éppen asszony kell bele a korcsmáros oldalára, no meg természetesen vendég.

Ami az asszonyt illeti, arról már történt gondoskodás. A józan ész azt mondaná, ilyen öreg gazdának öreg gazdaasszonyra van szüksége. Aki hozzáillik, aki főz, mos, takarit rá, ágyához viszi a forró herbateát, ami ilyen előre haladott korban elég gyakori szükséglet, zsindelyt melegit, hideg, meleg borogatást köt, ha-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Van egy kis ház . . .

Van egy kis ház, ilyen nincs még egy —
Nagy idők sulya nyomja falait.
E falaknál nincs más fehérebb,
Csak annak lelke, aki ott lakik . . .
E házban laktam én is egykor
Oh, tova suhant szép gyermekkor!
E fehér házban örködött reám
Őrangyalom, imádott jó anyám!

Ő mesélte: Hogy Betlehembe,
Nagy égi fényességek közepett
Az angyali-kar vágyva zengte:
»Az Isten Fia im«, megszületett . . .!«
Ki, hogy megváltsa bünös, éltünk
Kereszt halált szenvedett értünk . . .
E házban örököltem, mit hiszek:
A legszebb lelki kincset, a — hitet!

Ő mesélte: Mikor az ármány
Csapdába csalta a magyar hazát.
Repült a hir, sasröptü szárnyán,
S zászló alá gyültek a daliák . . .
Ott hagyta mind anyját, arája t
És védelmezte szent hazáját . . .
E házban vértezi fel lelkemet
Isten után a — hazaszeretet!

Ő mesélt: Tündér Ilonáról,
Ki tul lakott az Óperenczián,
S Árgirusról, ki érte lángol,
S búsong eped a szép tündér mián . . .
És mert nem vállt valóra álma:
Feledni ment a másvilágra . . .
E házban villámlott át szivemen
Az önfeláldozó, szent — szerelem!

. . . Oh, áldd meg Isten ezt a házat,
S ezerszer áldd meg aki benne él!
Nem illeti meg azt a bánat
Kinek a haja, s lelke hófehér . . .
Őrizd, őrizd meg drága éltit,
Mint én csodaszép, s bus meséit . . .
Oh, áldd meg Isten, áldd meg kis tanyám,
És benne élő jó öreg anyám!

Siliga Ferencz.

Csalódás.

Irta: **Herczeg Dezső.**

I.

Bájosabb, idillikusabb helyet Királypatak fürdőnél kivánni sem lehet, köröskörül magas hegyek övezik, sürü, áthatolhatatlan erdő árnyékolja és a déli oldalán egy folyócska szeli át. S a mig alant a nap meleg éltető sugarai termékennyé teszik a talajt, fenn a sok száz és száz méter magaslaton fekvő hegyek ormán az örökös hó és jégréteget megolvasztani nem képesek.

A fürdő, természeti szépségén és gazdagságán kivül valóságos csodatevő forrással bir és bizony nem egyszer történt, hogy betegek, kiket az orvosi tudomány többé megmenteni nem tudott, kikre az orvosok kimondták, hogy »itt már csak a jó Istem segithet«! — a kis fürdő meleg csobogó forásvizétől ismét egészségesek, épek lettek.

Csak kevesen ismerték ezt a nagyvilágtól szerényen meghuzodó, kies helyecskét, de akik tudnak róla, a kik előtt ismerős gyönyörü

Minden verseny kizárva. Szőnyegáruházamban,
mely látványosság számba megy mindennemü **futó, ebédlő és salon-szőnyegek**, u. m. smyrna, argamau, **astmister, tapesterie**, velvet, hollandi, manilla, kider- **költözködési idény** alkalmából kedminster, cocus minőségek a vezményes árak mellett beszerezhetők. — **Trieszti linoleum** (bőr vásznak) gyári raktára. — **Piukafői és gácsi pokróczok legolcsóbban.**

CZILLÉR IMRE
nagyáruháza, Olaszi, Fő-utcza, Fiók üzlet Szt. László-tér.
Telefon: 232. *Telefon: 232.*

risnyát foltoz és mindenféleképen hüségesen ápolja elaggott éltepárját. Hanem próbálna csak valaki ilyesmit mondani az öregnek. Egyéb sem kellene. Dirr-durr denevér, benne van a kutyavér. Öreg ember nem vén ember, most akar még csak javában hejehujázni. Neki fiatal menyecske kellett a házhoz, aki illik a pompázó helyiségbe. Szegény fejét összehozta a házasságközvetitő Kristóf egy ruinált, kikopott vén kokottal, akit a helyzettel ismerős politikai habitüék — alkotmánypárt néven csufolnak maguk közt. Az az enervált dáma mindenféle fiatalitó, kendőző szerrel, temérdek bécsi pirossal és jakab-vörössel oly ügyesen kiteremtettézte magát, hogy az öreg szerelmesnek tökéletesen elcsavarta még azt a kis eszét is, ami a régi jó világból késő napjaira megmaradt. Dehát igy jár, aki fiatalságában más konyháján nyalakodik. Vénségére aztán kamatostul visszafizetik neki a kölcsönt Ugy bizony, a csárdás dáma hites társa lett a korcsmárosnak, akinek itt mégis csak hatalmasan aberrált az izlése és ma jól kikenve ott trónol a diszes szálla kasszájában.

Éppen a tegnap este nyilt meg a nagyvilág előtt az uj vendégfogadó a szokásos ünnepélyességekkel, amint azt a modern élet igényei megkivánják. Egy füst alatt alkalmunk volt tehát, persze csak ugy messziről, tisztes távolból a vendégekkel is megismerkedni, az uj aszszony után. Azaz, hogy nem is kellett ide valami sok ismerkedés. Többnyire régi ismerősök kerültek össze a fehér asztalok mellett. Mi tagadás benne, a magunk részéről a nagyszabásu, költséges előmunkálatok után egészen más publikumot vártunk a nyolcz csillogó terembe. Éppen azért a legmeglepőbb csalódás hangján konstatáljuk, hogy a rák-szálló megnyitóján legnagyobb részben csak azokat az elemeket láthatta a politikai élet, akik a husosfazék-csárdából borravaló nélkül, különféle választási kontók és egyéb kifizetetlen számlák bliczczelése után az utolsó pillanatban föltünés nélkül távoztak.

A düledező csárda hüledező szökevényei közül nagyon sok vendéget láttak lelki szemeink ezen a dáridón. Ki fizikailag is, ki meg csak lélekben egyelőre, de igy is, ugy is jártak ott bőven. Igy ott voltak mindjárt a liberális drótostótok, akiknek elég sok munkájuk akad, amig a szabadelvürendszer darabokra tört cserépbálványát összedrótozhatják, ideig-óráig tartó használatra a szálló előcsarnokába, délszaki növények közé. Ott volt egy sereg üveges zsidó, akiknek a féltett ablakokat kellett strázsálni. Ezeknek Vészi állt az élükre. Egy-két subás szegénylegény is ott gubbasztott. Most senki sem bántja őket, hiszen ember kell a gátra és nincsen. Ott incselkedtek a hamis iródeákok is, akik a csaplárné mesterkélt fiatalságával ölelkeztek. Talán Lipcsey Ádám volt a vezérük, talán Kenedi Géza, talán egyiksem, vagy hogy mindakettő. Igy messziről nem vehettük ki tisztán.

A festékes dáma legcsábitóbb mosolyát vette elő a trónuson, a jó öreg korcsmáros pedig fiatalos frisseséggel sürgött-forgott vendégei között s elégedetten dörzsölte a kezét. Hajlongott jobbra, hajlongott balra az asztaloknál s a vendégek habzsolva ettek, mohón szürcsölték a sampuszt, mert — üres volt a gyomruk, üres volt a zsebük is, de ez nem okozott semmi galibát. Hiszen az ilyen politikai szállóban egyelőre potya minden és korlátlan hitel uralkodik. Csak legyen, aki adja. A közelmultban egy darabig befagyott e téren minden. De megint jóra fordult. Itt az öreg darabant. Ezután ő állja a czéczót. Van-e, aki nevét nem ismeri? Hiszen a mi ujszülött parlamentáris kormányunkat vezeti a jó öreg korcsmáros.

Tisza és pártja.

Tisza István gróf közölte egyik bizalmas barátjával, hogy a szabadelvüpárt se a kormányhoz, se a koaliczióhoz nem csatlakozik! A párt proklamáczióval fordul a nemzethez, a melyben elmondják, hogy a jelen események igazolják a legjobban a szabadelvüpártnak a multban folytatott politikáját.

—

A pestmegyei főispán beiktatása.

Pestmegye 65-ös bizottsága tegnap délelőtt tiz órakor báró *Prónay* Dezső elnöklésével hosszu és izgatott vita után egyhangulag elhatározta, hogy *Tahy* István ujonnan kinevezett *főispán esküjét nem fogják kivenni.* Az ülésen többek között ott volt Kossuth Ferencz, gróf Dessewffy Emil, gróf Keglevich Gábor és mások.

—

Dési Géza beszámolója.

Dési Géza a magyarcsékei választókerület szabadelvüpárti képviselője ma, vasárnap beszámoló beszédet mond Magyarcsékén.

—

Uj főispánok.

A hivatalos lap holnapi száma egy csomó főispán kinevezését fogja publikálni.

Mint értesülünk az uj főispánok ezek lesznek:

Kubinyi Géza volt képviselő: Komáromvármegye.

Werner Gyula országos képviselő: Békésvármegye.

Dániel Tibor báró képviselő: Hunyadvármegye.

Csathó Zsigmond alispán: Csongrádvármegye és Szeged város.

*Csereszny*és Ferencz rendőrkapitány: Csanádvármegye.

Vitális Péter ügyvéd: Lipótvármegye:

Ugron János volt orsz. képviselő: Udvarhelymegye.

---

vidéke, nem mulasztanák el a nyarat ott tölteni. És mintha a fürdőzők egyetlen nagy családot alkotnának, olyan bizalmasan, otthonosan élnek itt együtt.

A ragyogó nyár beállitával benépesednek a viliák, a szállodák s a régi jó ösmerősök igaz örömmel köszöntik egymást. Ilyenkor látják csak, hogy az egy évi távollét alatt mennyire megváltoztak. Gyermekek felnőnek ifjakká, fiatalok megöregszenek, megőszülnek.

Szivér Zsiga dr. a fürdőház előtt találkozott özvegy Mezőssynével és leányával. A viszontlátás őszinte örömével üdvözlik egymást.

— Nini, a Gizike, hogy megnőtt! Iskolába jár még?

És a tavaly még rövid ruhás félénk leányka bátran felel:

— Kérem már kinőttem az iskolából. Hosszu szoknyát hordok. Szinte sértődve mondja ezt.

— És ön, hogy áll tanulmányaival? — kérdezte Mezőssyné.

A fiatal ember alakja kiegyenesedik, mellétt kifesziti, büszke pir futja be arczát, de azért hanyagul mondja.

— Végeztem már, nagyságos asszonyom. Ügyvéd vagyok: irodán Palota utcza 12-ik szám alatt van.

— Aáh, . . . doktor ur — mondják egyszerre — gratulálunk!

A két fiatal lény egymásra néz. Szivér dr. tekintete végigsiklik Gizike csinos termetén, hamvas, üde arczán, hófehér nyakán. Gizike pedig nem lopva, mint még tavaly, hanem nagylányosan végigméri a fiatal embert. Neki egy pillantás elegendő, hogy mindent lásson: Szivér szép férfias arczát, kicsiny szőke bajuszát, ellegáns fellépését, megnyerő megjelenését.

Beszélgetve, lassan megindultak a térzene elé, utközben mind többen csatlakoztak hozzájuk, a társaság mind nagyobb és nagyobb lesz. Elfoglalják a kényelmes kerti székeket, padokat hangos kaczagás, élénk beszéd, egy-egy szellemes közbeszólás hallatszik.

Csak akkor hallgatnak el rövid időre, ha a zenekar játszani kezd. Pajkos vig muzsikaszó tölti be a levegőt.

Lassan esteledni kezd. Föltünik a hold mosolygó alakja az égen, udvarától milliárdnyi csillagoktól körülvéve, de fénye csak sápadtan, megtörve hatol keresztül a széles gesztenyefa levelekeken s a gyorsan egymásután kigyullandó villamos ivlámpák erős fénye egészen elsötétiteni látszanak őt.

A levegő lehült. Beszélgetésbe mélyedve észre sem veszik, csak mikor a hegyekről elszabadult hidegebb szelecske érinti vállukat rezzenek össze és sietve nyulnak kendőjük, felsőkabátjuk után.

Szivér dr. egész idő alatt Gizike oldala mellett volt. Jól érezte magát a fiatal leány társaságában és midőn jó késő a társaság oszladozni kezdett, egészen lakásukig kisérte őket.

Mikor magára maradt, lassan hazafelé tartott, egyszerre megjelent emlékezetében Gizike alakja, mint apró, csöpp gyermek s tisztán emlékezett rá, hogy mindig örömest játszadozott Gizikével és mintha ő is szivesebben tartózkodott volna társaságában.

Azóta multak az évek, felnőttek és egyszerre ime előtte áll egy kifejlett, kinőtt virággszál, szépen, igézően, kivánatosan emelve reá tekintetét, mintha csak mondani akarná:

— Tépj le, szakits le és tüzzél a gombluykadba. Tied akarok lenni!

Másnap reggel Gizi a fürdőbe menet találkozott Lányos Erzsikével. Barátságosan üdvözölték egymást, összecsókolództak, mintha évek óta nem látták volna egymást, pedig csak tegnap este voltak együtt; aztán kart karba öltve mentek tovább és halk hangon beszélgettek.

— Erzsike, tudod, hogy Szivér már kész ügyvéd?

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó czég szives tudomására adja nagyrabecsült vevőinek és a nagyérdemü közönségnek, hogy az **őszi idényre a legujabb és legdivatosabb angol, skót és Homespon,** valamint angol **double mellénykülönlegességei** megérkeztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemü közönség rendelkezésére áll. **Elönyös ruhabérlet-táblázattal** a czég szivesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a czég eddigi jó hirneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogasát tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó czég NAGYVÁRAD, Fő-utcza, zárda-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

Berger Antal (?) alispán: Csikvármegye.
Janza Vazul főszolgabiró: Krassó-Szörényvármegye.
Bauer Antal országos képviselő: Zemplénvármegye.

A politikai vasárnap.

Thaly Kálmán, *Bakonyi* Samu függetlenségi, *Szabó* Kálmán ujpárti képviselők Debreczenben, *Rálh* Endre függetlenségi, Kézdivásárhelyen, *Meskó* László szintén függetlenségi képviselő Nyiregyházán beszámolnak választóik előtt. A szentendrei választókerület függetlenségi pártja Piliscsabán több képviselő részvételével nagy tiltakozó népgyülést tart.

A Pecze-patak szabályozása.

— Vizjogi engedélyezési tárgyalás. —

Nagyvárad város fejlődésére, közegészségére nagy fontosságu a Pecze patak rendezésének a kerdése. Évek óta sürgetik a szabályozást nemcsak a törvényhatóság tagjai, hanem maga a város hatósága is. A főmérnök már elkészitette a szabályozás tervét. E szerint a szőllősi laposon levő meder egy zsilip által két részre osztatnék s a város területén beboltolt csatornába csak oly mennyiségü viz jutna, amennyit a csatorna levezetni képes lenne, a többi viz pedig átbukó gáton az Aduna-patakkal együtt a komendáns-réti árapasztóba jutna s a városon kivül Szent-András felé jutna a Körözsbe.

A város területén mindenütt betoncsöven keresztül folyna a Pecze.

Mivel a szabályozás nem csak a város területén, de az össi-i és szentandrási határban is szabályoztatnék, a vizjogi eljárásra elsősorban Biharvármegye illetékes.

A vizjogi engedélyezési tárgyalás tegnap délelőtt volt e vármegyeházán. A tárgyalást *Keszthelyi* Zoltán megyei főjegyző vezette s jelen voltak: Papp Elemér kulturmérnök, az államépitészeti hivatal részéről Varró Domokos kir. főmérnök, Nagyvárad részéről Kőszeghy József főmérnök és Tóth Márton tiszti ügyész, a lat. szert. püspöki uradalom képviseletében Bardon Ferencz müszaki tiszt; a l. szert. káptalan képviseletében Frankó Endre uradalmi ügyész és Géczy Géza főmérnök, továbbá az érdekeltek közül Guttmann József Szent-András község birója és jegyzője s még több érdekelt.

A jelenvoltak tárgyalás alá vették a városi mérnöki hivatal által készitett szabályozási tervet.

A kulturmérnöki hivatal képviselője a Peczét egészen a városon kivül óhajtotta volna elvezetni, azonban ez a szolgalmi jogok miatt sem vihető keresztül, azonkivül pedig a Pecze mai helyén ugy is szükség van vizlevezető csatornára. Igy csak azt kötötték ki, hogy a csatornába csupán a hatóság engedélye mellett szabad bevezetni.

Az államépitészeti hivatal azt kivánta az engedélyezésnél kikötni, hogy az aradi uton lévő hidat véglegesen vasbetonból épittesse a város.

A püspökségi uradalom képviselője pedig azt kérte, hogy miszerint az ő birtokukon átvezető hid épitésénél majdan őket is hallgassák meg. — A káptalan képviselői nem tettek észrevételt.

A bizottság a felvetett észrevételek figyelembe vételével a városi mérnöki hivatal által készitett tervezetet az engedélyezésre elfogadta.

Ezenkivül egyes érdekeltekkel még a szolgalmi jogok tárgyában megkisérlették az egyezkedést, de ez eredményre nem vezetett. Az érdekeltek azonban olyan nyilatkozatokat tettek, hogy ezek alapján valószinüleg létrejön a megegyezés.

Ezzel a Pecze-parak-ügye egy fontos lépéssel haladt közelebb a megoldáshoz.

Póruljárt uzsorás.

Városszerte beszélik:

Valamelyik nagyváradi fiatalemberre nagyobb örökség nézett; egyelőre csak *nézett*, mert a fiatalember még kiskoru volt, mikorra pedig a kiskoruság véget ért volna, Biharmegye árvaszéke meginditotta ellene kiskoruság meghosszabbitása iránt az eljárást.

Az ifju ügyvédet keresett, aki bebizonyitsa, hogy a kiskoruság meghosszabbitásának semmi alapja sincs. Sikerült is a dolog s az árvaszék az alaptalannak nyilvánitott keresettel fényesen elutasittatott.

Közben az ifju gondoskodott róla, hogy legalább az anyagi igazság az árvaszék részén maradjon. Fogott magának egy jószivü uzsorást, aki adott neki ezer koronát és ezért adott neki az ifju 17000, záge tizenhétezer koronáról szóló váltót, egyuttal felhatalmazta, hogy a mint az árvaszék pere eldől, a pénzt azonnal fölvehesse.

Az uzsorás lesbe állt s a mint a per eldőlt, sietett a 17,000 koronát felvenni. Megkapta hiány nélkül s boldogan tért pihenni babéraira.

Nem sokáig tartott a jól megérdemelt pihenő. Az ifju gondolt egyet s megsajnálta a 17.000 koronát. Kapta magát s feljelentette a jóhirnevü uzsorást.

Lett erre ijedelem! Az uzsorás előbb megharagudott, aztán megszeppent, végre is jónak látta kérésre fogni a dolgot. Addig könyörgött, mig végre az ifjunak meglágyult a szive: visszavette a 17.000 koronát, de minthogy ő ezt kölcsönnek tekintette, hajlandónak nyilatkozott 6000 korona kamatot elfogadni. Az uzsorás megadta ezt is, sőt azontelül sietett az ifjunak hálás köszönetét kifejezni, hogy a csekély szivesség fejében hajlandó volt a feljelentést visszavonni.

Igy beszélik ezt a kedélyes históriát városszerte, természetesen nevekkel; lévén az illető uzsorás is ismert alak.

Beszélnek még egy epilógusról is.

— Ne monddl De milyen szép tavaly óta.

Gizike különös tekintetetet vetett hirtelen Erzsikére, majd ajkbigygyesztve mondta:

— Nem is olyan szép . . . Különben tegnap este hazakisért . . .

— Mit beszélgettetek?

— Semmi különöset. — És hirtelen más tárgyra akarván terelni a beszédet, hozzá tette: Hallotad, hogy Jánosyék holnap megérkeznek?

— Igazán? . . . Ki nem állhotom azt a lányt.

— És a fivévét? . . . nevetett Gizike.

— Czélzás akar ez lenni? Hát akármit is mondhatsz, bizony, az kedves gyerek. . .

Éppen ekkkor ért melléjük az öreg Horváthné és egyszerre kiáltottak feléje:

— Kisztihand néni!

S ahogy egy órával később Gizi keresztülment a sétányon, már szembe látta jönni Szivért, ki üdén, boldogan mosolygott feléje. Gizi gyöngén elpirult a mint megpillantotta őt, de mire melléje ért, már nyugodtan nyujtotta a fiatal embernek picziny, fehér kezét.

Bejárták a hatalmas parkot. Némely helyen olyan alacsonyan csüggtek alá a fák ágai, hogy kezeikkel kellett utat törni maguknak. A tulsó végre értek, alig találkozva egy-két járókelővel. Csak ha kissé megrezegtette egy egy erősebb szellő a fák ágait, ért hozzájuk a napsugár; a madarak csicseregeve, dalolva röpködtek tölöttük. Egy kis tisztásra értek. Magasra nőtt a puha fü és Gizika pajzánul mondta:

— Üljünk le ide.

Letelepedtek. Sokáig hallgattak. Végre Szivér Gizire emelte tekintetét és megszólalt:

— Emlékszik Gizeke, mikor együtt játszottunk itt?

— Igazán. Milyen jó is volt akkor, ugy-e?

— Bizony jó volt. Együtt hajtottuk a nagy karikát, micsoda versenyeket rendeztünk labdáztunk is egyszer emlékszik? ugy megdobtam a labdával, hogy egy hétig haragban voltunk.

— Igen, emlékszem rá . . . Pedig látja, nem is haragudtam akkor magára. Csak tetettem a haragot s alig vártam, hogy mikor jön már kibékülni. De igaz is, hiszen mi tegeztük egymást, ugy-e?

— De jó is volt akkor! . . .

— Hát most talán nem jó?

Szivér felsóhajtott. Lassan nyult Gizike keze után és erősen megszoritotta. Azután sokáig nézett merően a leány szemébe s halkan mondta:

— Most is jó Gizike . . .

Hirtelen ajkához emelte a kis kezét és forró csókot nyomott rá. A leány ijedten vonta vissza kezét és felrugrott. Szive hangosan dobogott és reszketve mondta:

— Szivér mit csinált? . . .

Szivér is felkelt. Gizike mellé ment és őszintén beszélt:

— Miért fél tőlem? . . Lám, igazam volt, mikor azt mondtam az imént, hogy jobb volt akkor, midőn együtt labdáztunk, együtt karikáztunk . . . Ne haragudjon . . .

Alig hallhatóan rebegte Gizi:

— Nem haragszom.

Aztán visszafelé indultak. Az egész uton egyetlen szót sem váltottak.

II.

Mezőssyné özvegy asszony volt, betegeskedő, a ki szivesen látta a jó moduru udvarias fiatal ügyvédet. Örömest hallgatta bájos egyszerüségü kalandjait, meséit és igazán, ha egyszer-

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle radio-activ
Használata valódi áldás gyomorbajosoknak
és székszorulásban szenvedőknek.
Igmándi keserüviz
az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt
teljesen rendbehozza.
Csodálatos gyógyerejét az igmándi viz **radium** tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miért is bevásárnál össze nem tévesztendő a közönséges keserüvizekkel. — Főszétküldés a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznél, **Komáromban**. Kapható ***Nagyváradon,*** minden jobb gyógyszertár és füszerüzletben, kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. **Az egyedüli természetes keserüviz, amely kis üvegben is kapható.**

Az uzsorás már most csak attól félt, hogy a lapok szellőztetni fogják a dolgot. Elment tehát egyesekhez, akiket ő a sajtó képviselőinek hitt s megpróbált velük egyezkedni. Az egyezkedés sikerült s az uzsorás ismét szépen fizetett, abban a hitben, hogy az egész sajtót megvette.

Hire ment a dolognak s ismét előkerülek egyesek, akik mint »sajtó« szerepeltek s akik e névnek pompásan megfeleltek: ugy megsajtolták a megszeppent uzsorást, mint annak a rendje.

Az ifju pedig vigan mulat az olcsó pénzen; de nehogy jószivü hitelezőjének sok fájdalmat okozzon, egyelőre ismeretlen helyre utazott, az uzsorás áldásaitók kisérve.

A város közegészségügyi dolgai.

— Szegény-orvosi állások. A tifusz. —

Évekkel ezelőtt merült fel az eszme, hogy a szegény betegek gyógyitása céljából kerületenkint u. n. szegény-orvosi állásokat kell létesiteni, mert a tiszti orvosok nem győzik a szegénybetegek gyógyitása mellett a törvény által kiszabott közegészségügyi teendők ellátását.

A szegény-orvosi állások.

Ujabban több városatya és más polgár intéztek beadványt a városhoz, hogy addig is, mig minden kerületben keresztülvihető, soronkivül Várad-Velenczén létesitsék mielőbb a szegény-orvosi állásokat.

A városi tanács a közegészségügyi szakbizottság véleményét kérte e tárgyban.

Igy került az ügy ismételve a közegészségügyi szakbizottság elé tegnap

A bizottság ülésén jelen voltak: dr Konrád Márk elnök, dr Baróthy Akos főorvos, Gerő Armin, dr Nemes Aron, dr Altmann Jakab, dr Weisz Márton, Bordé Ferencz, dr Vucskics Gyula, dr Berkovits Miklós, dr Mayer László, Kőszeghy József főmérnök és Juricskay Barna jegyző.

Dr *Baróthy* Akos ismertette a beadott kérelmet. Szükségesnek tartja a szegény-orvosi állások rendszeresitését, de nemcsak Velenczén, hanem az összes kerületekben, akként, hogy ezek teljesitsék a halottkémi szolgálatot s a járványkórház ellátását; ez utóbbit a kerületi orvosokkal felváltva. A tiszti orvosok teendői annyira megszaporodtak, hogy képtelenek az összes teendőket ellátni. Várad-Velenczén nem a legrosszabbak a közegészségügyi viszonyok. Javasolja, hogy a szegény-orvosi állásoknak az összes kerületekben leendő felállitását szorgalmazza a szakbizottság.

Weisz Márton teljesen osztja a főorvos véleményét. Váralja-Velnczén a legtöbb ember tagja valamelyik pénztárnak, a szegény zsidóságot pedig orvossal és gyógyszerrel ellátja az izraelita kórház.

Gerő Armin főkapitány nem látja szükségét az uj állások rendszeresitésének, mert a mostani tisztiorvosok ellátják a közegészségügyi teendőket. Vegyék le a kérdést a napirendről.

Bordé Ferencz felveti, hogy a járványkórházhoz kellene egy uj orvos. A dotációjának felét az állam fizetné.

Dr *Berkovits* Miklós meggyőző érvekkel czáfolta Gerő főkapitány felszólalását s kimutatta statisztikai adatokkal, hogy ma már a tisztiorvosok alig győzik a szegény betegek gyógykezelését s nem jut elég idő a többi közegészségügyi teendők ellátására. Minden kerületben szükség van a szegény orvosi állások létesitésére. Teljes meggyőződéssel ajánlja a főorvos javaslatának elfogadását.

Dr *Vucskics* Gyula és *Bóróthy* Akos pártoló hozzászólása után dr Konrád Márk is teljes meggyőződéssel ajánlja a főorvos javaslatának elfogadását, mert a szegény-orvosokra elodázhatlan szükség van.

Ezután a főorvos javaslatát elfogadták s a szegény-orvosi állások rendszeresitését megsürgetik a városi tanácsnál.

A tifusz betegülések.

Dr *Baróthy* Akos városi főorvos tett ezután előterjesztést a városban előfordult tifusz megbetegedésekről. Mint az egész országban ilyenkor, Nagyváradon is a nyár kezdete óta gyakoribb tifusz esetek fordultak elő, de szelidebb jelleggel s valószinüleg a tél kezdetével megszünik. E főfordult: augusztusban 39, szeptemberben 40, októberben, 28-ig 35, tehát már csökken. Városrészek szerint: augusztusban: Olasziban 15, Ujvároson 14, Váralja-Velenczén 10; szeptemberben: Olasziban 12, Ujvároson 15, Váralja Velenczén 13; Októberben: Olasziban 10, Ujvároson 16, Váralja-Velenczén 9. Elhalt augusztus és szeptember 3, ezek közül egy idegen, októberben 5 s ezek közül 2 idegen. Ezután fejtegeti a főorvos, hogy a bajt behurczolják élelmiszerekkel, de a talajszenny nagy mértékben hozzájárul a fertőző betegségek terjedéséhez. A város körülvan véve szemétdombbal s káros hatással vannak a Pecze- és Páris-patakok. Igen sürgős volna az általános csatornázás létesitése.

Dr *Vucskics* Gyula arra kér felvilágositást, hogy miért nem zárták be azonnal a Szarvas-soron levő óvodát, mikor az udvarában fellépett a tifusz s miért fordultak előbb a miniszterhez? Rámutat a Pecze- és Páris-patakra, az árapasztócsatornára, a külvárosi Békástóra, a amelyek mind infiziálják a várost. Erélyesen sürgesse meg ezek rendezését a szakbizottság.

Dr *Weisz* Márton aggodalmasnak tartja, hogy 3 hónap alatt 114 tifusz eset fordult elő. A bizottságnak foglalkozni kell ezzel a dologgal s hivják fel a várost az ezt előidéző bajokkal.

Bordé Ferencz kijelenti, hogy a kérdésben levő óvoda bezárása iránt a törvény értelmében intézkedett.

Elhatározta a szakbizottság, hogy a mizériák sürgős megszüntetését kéri a városi tanácstól.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 29. Dal és tánczestély a Kossuth szobor javára a Zöldfában.

Okt. 31. Weston Willy Wágner-estéje, a Kereskedelmi Csarnokban.

November 12. A jogakadémia ifjuságának matinéja d. e. 11 órakor a főgimnázium disztermében.

Napról-napra.

A bögötei szocziális iskola.

— Levél Vasvármegyéből. —

Hosszupereszteg, okt. 27.

Bögöte Vasmegyének kicsiny faluja nyolczszáz, tisztára katholikus magyar lakossal. A szelid hajlásu dombokkal váltakozó Kemenesalja határvégén fekszik. Apró házai s nemesi kuriának beillő cserepes hajlékai egy völgyecske enyhet adó ölében sorakoznak. Kis temploma mintha fehérgalambnak szállt volna föl a házsorok mögött, oly szépen ül a dombtetőn. Balfelől a Ság lápos teteje, elől a Somlyó, jobbra Sümeg várának orma kékellik a messzeségben. A templomocska alatt pihen Ivánkovics, 1848 iki kormánybiztos korán elhalt feleségének teteme. Az ő révén szállt a birtok a Battyhyányakra. Nincsenek itt sem nemesek, sem proletárok. A falu földesura a nép nyelvén: *Ervin gróf*. Másik nagybirtokosa parasztfiuból küzdötte fel magát. A *Miklós uraság*.

Ide nem értve az ex-lexet, nincs itt adóhátralék; nincs innen kivándorlás. A lakosság megelégedett, a napszám emberies: 2—2·60 korona. Ezt az egykor ide telepitett népet a hazai föld szeretete s a kis harang hivó szava itthon marasztalja. Bögöte fiókegyháza Hosszuperesztegnek. Nagyot nem alkotott; ilyesmit tőle senki nem várt, dolgozott, küzdött és hitt, mint Magyarország többi becsületes magyar községe. Szenzációja csak egyszer volt; meghalt benne egykoriban egy hitehagyó ur, — de nem a Batthyányak ágából . . .

másszor nem jött el, a leány helyett a mama tudakozódott utána.

Egy napon Szivér látogatást tett Mezőssyéknél: az asszonyt egyedül találta. Örömmel fogadta a fiatal embert ki körülnézett, mintha szemével Gizit keresné. Mezőssyné megértette őt s szólt:

— Gizi csincs itthon: Erzsikénél van, de nemsokára jön.

Sok mindenről beszélgettek s Szivér udvarias, szeretetreméltó volt az asszonnyal szemben.

— Milyen szép az önök élete, nagyságos asszony. Olyan csöndben, nyugalomban élnek. Oldala mellett e bájos gyermek: igazán irigylem önöket.

— Bizony doktor ur, nincs is szebb a békés családi életnél. Ön persze nem ismeri még azt . . . Boldogult férjemmel, látja Szivér ur, szépen éltünk, szerettük egymást, de azért, mint tagadjam, szerelmet nem éreztem iránta . . .

Mélyen fölsóhajtott és sokáig nézett a fiatal emberre. Izgatottság vett erőt rajta, kezével végigsimitotta homlokát és szemei különös fényben égtek. Majd folytatta:

Pedig érzem, hogy tudnék még most is szeretni, boldoggá tenni egy férfit. Közel hajolt Szivérhez és szenvedélyesen szólt:

— Régóta küzdök egy érzés ellen, de nem tarthatom tovább, szivem mélyébe akartam zárni, de gyönge voltam . . . kimondom nyiltan: szeretem magát, őszintén, igazán szeretem. Tudom, hogy nem vagyok többé fiatal, de annyira öreg sem, hogy egy férfit, mint ön ne tudnék boldogitani.

Szivér meglepődten e nem várt jelenettől, mozdulatlanul ült helyén, zavartan hebegte:

— De asszonyom igazán . . . meglepnek szavai . . . de sajnálom . . . nem gondoltam még erre . . . a házasságra . . .

Torka elszorult, hang nem jött ajkaira. És gyöngén eltolta magától az asszonyt.

Egyszerre ijedten rezzent össze. Felnyilt az ajtó és üdén, könnyedén betoppant Gizike. Jókedvüen köszöntötte őket.

Szivért pedig különös érzés fogta el. Saját maga iránt megvetést érzett és hirtelen fölkelt, némán meghajtotta magát a hölgyek előtt és sietve távozott a szobából.

Még ugyanazon napon elhagyta Királypatakot, hogy soha többé oda vissza ne térjen.

!!! Legmegbizhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruhàza

Telefonszám: *166.* az egész megyére. **Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.** Telefonszám: *166.* az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott árak.

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségü **vásznak** és **siffonok,** véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek **kész fehérnemüek,** ugyszintén mérték vagy minta szerint is. **Szőnyegek, függönyök, ágy-** és **asztalteritők. Paplanok** és **matraczok,** valamint mindennemü **mosóáruk,** u. m.: **kreton, batist, zephir** és **szines vásznak** a **legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők.** Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelése k. o o o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o o

És ez az egyszerü, csendes község ma a a világ közepe. *Hazánkban itt akar először bevonulni az anarkizmus a pedagógia karjain.* Itt lett az iskolaterem első izben csatatér, a melyen el kell dőlnie a kérdésnek, hogy vajjon a társadalom továbbra is megőrzi-e keresztény jellegét, vagy sem.

Az idei év nyarán *Batthyány* Ervin gróf Bögötén egy nagyszerü berendezésü, három tantermes iskolát épittetett. Ez az iskola lett ütközőpontja ellentétes világnézeteknek. Egyfelől felsorakozott a liberális és szocziáldemokrata sajtó, amely a jövendő »egyedül boldogitó kulturájának megalapitóját« üdvözölte a grófban. A szocziáldemokrata egyetemi hallgatók nyilt levelükben egyenesent azt mondják: »Batthyány Ervin neve fogalom, amely az emberi léleknek kulturát szomjazó törekvéseit jelenti.«

A másik táborba szállott azok serege, a kiknek érdeküket »a lelkek sötétsége« és ez a tábor veszedelmes ujitót fedezett föl a grófban aki — talán a formák megtartásával — de mindenesetre őrült energiával szakit a vallásos és házafias nevelési iránnyal.

A fiatal iskolaalapitó, alig huszonhat éves mágnás, Batthyány Ferencz grófnak és Trefort miniszter leányának fia, élete javarészét külföldön töltötte s a londoni anglikán körökben forogva, magába szivta a páholyok szabadszellemét. Az életbe korán belefáradt lelkének megmaradó energiája ragyogó szeretettel füzte Tolsztojhoz. A világtól félrevonulva, családjával szakitva, Tolsztoj s az orosz emigráns Krapotkin herczeg tanulmányozására adta magát. »Az ifjakhoz« szóló és társadalomfelforgató elvekkel telitett lázitó iratnak kiadását állitólag Ervin gróf tette lehetővé. Hogy az anarkizmusnak hive, azt két évvel ezelőtt a Társadalomtudományi Társaságban tartott előadásával igazolta.

Ideálja a jasznaja-poljánai remete, akinek életét, ugy látszik, követendő például választotta. Egy izben beállitott a *peresztegi vásárra.* Egyszerü fehér, paraszt ingbluz, kopott nadrág, csapott kalap volt a ruházata, a lábain saru, a kezében horgas bot. Egészen szán zsén hordozgatta az összevásárolt cserépedényeket s kuporodott le kiséretével a földre. Egykoriban *gondnokság alatt* is állott. De most, hogy megint a maga embere, ferde ideálizmásának gyümölcsét kivánta látni. Azt akarja megmutatni országnak-világnak, hogy az ő elvei szerint Bögötéből és környékéből Eldorádót varázsol. S ehhez az első lépés: »*a szocziális jövő iskolája*«.

Áll már a modern, ingyen iskola. Harminczezer koronás falaival, piros födelével hivogatólag tekint alá a maradi világra. Munkára készülődik a tantestület. Szerződtetve az iskolaorvos, az egészségtan tanára. Gyalupadjánál áll az asztalos, a slöjdmunkák előadó mestere. A mi itt, a munkateremben készül s amit a kertben a gyermekmunka produkál, minden a növendékeké. Tornászó hely, fizikai szertár, kép- és könyvtár, ingyen ruha és gyógykezeltetés adják meg az iskola modern jellegét.

Megkezdődtek a grófi titkárnál az előjegyzések s ennyi csábitó modernség és a beteges — májusban nyugdijba vonuló — katholikus tanitónak meguntsága miatt a százhusz tankötelesből az uj iskolához pártolt ötven növendék.

De Ervin grófot első sorban *nem a kultura fellenditésének érdeke* vezette iskolája alapitásában, mert humánus gondolkodás s a kultura érdeke amellett szólana, hogy a meglevő, régi iskola fejlődjék. A gróf nem ezt tette, meg sem kisérelte: uj iskolája, de még inkább a mellette kifejtett hallatlan agitáczió tehát tisztára konkurrenczíát jelentett a hitközségi iskola ellen. Eközben sok történt arra nézve, hogy tisztán lássuk, hogy ez a »modern« iskola furcsa *uj* igékkel *uj* világot gyujt s növendékeit »a jövendő országába« van hivatva vezetni.

Az iskola vezetőjévé meghivták *Trebitsch Tarczai* Lajost, az ujabban oly sok téren szereplő szocziáldemokrata pártvezért és irót, a *Népszava munkatársát*; s ugyanekkor kiirták egy velök szellemi rokonságban álló vasmegyei lapba Szombathelyen, hogy »imádkozás után végre élni és követelni is megtanitanak«. Már ekkor nyilvánvaló lett a szövetkezés lényege: az álmodozó Tolsztoj összeölelkezése a vörös demagógiával. S a veszélyt csak növelte a nép megtévesztésére kieszelt azon fogás, hogy második tanitónak szerződtették *Koncz* Rezső IV. éves tanitónövendéket, aki tavaly még, ugyancsak Bögötén, az itteni betegeskedő katholikus tanitó helyettese volt, szorgalmával megszerezte magának a bögöteiek rakaszkodását.

Az iskola megnyitásának terminusát folyton halogatták, a tanfelügyelőségnél hivatalos bejelentést az iskola alapitásról nem tettek, — hanem valamire készülődtek. Legelőször is *nép megdolgozásán* fáradtak. Tarczai ur, kettős oklevéllel biró pedagógus, nagyon jól tudja, hogy a tanitvány szivén a szeretet hangján kell kopogtatni.

Soha annyi megsüvegeltetésben nem volt részük a bögötei magyaroknak, mint amennyi mostanában kijárt nekik Tarczai ur részéről. A világ ujjáalakitásának szolgálatában álló pedagógusok hivatásuknak tekintették a népet (25—30 férfit) esti tanitás czimén maguk köré gyüjteni s őket az olvasásban és számvetésben gyakorolni, no meg Arany és Petőfi utján nevelni. De hogyan! A Népszava és a Budapesti Napló a megbotránkozás szörnyüködő hangján irták a bögötei iskoláról azt, hogy a bögötei nép nem ismeri Petőfit. Mi viszont nagyon jól ismerjük Tarczai uraimék könyvtárát és antológiáját, azonban — vagy talán *éppen azért* — szegény, sötét fejünkkel sehogy sem tudjuk megérteni, hogyan férhet meg Aranynyal és Petőfivel egy polczon a szocziáldemokrata »klasszikusok« alkotásainak sorozata. Vagy hát mióta tanitja a magyart a tiszta és nemzeti kulturára a Krapotkinok, a Bebelek, Weltnerek és Csizmadiák — irodalma? Elvtárs urak, ne alakoskodjunk; a czél ez: iskola és ugynevezett irodalom által ártani az egyháznak. Bögötén is tömérdek röpiratot osztogattak ki E röpiratok legtöbbjének a czimlapján Petőfi neve áll s néhány sor idézet »Az apostolból.« Teszem azt, milyen helyes motto ez: »Ahol pap emel szót, ott az igazság megfeszittetik, az igazság szörnyet hal ott.« Vagy minő kommentárt füznek a Bécs előtt meggörnyedő elvtárs urak, a szabadság dalához: »Esküszünk, hogy rabok többé nem leszünk!«? Önök nem ismerik *azt* a szabadságot, amelyért Petőfi meghalt; *ez* a szabadság nem is önök számára készült, mert hiszen e szent igékkel is a haza alapjainak aláaknázására bujtogatnak! Petőfit a szocziáldemokráczia közönséges reklámcsinálójává alacsonyitják; az élet szüz igazságainak csakis »Az apostol« szavait tartják Értjük önöket, azt orrolják a bögöteieknek és nekünk, hogy nem »Az apostol« szavaiból épitjük fel Petőfi nagyságát és iskolai szemelvényeinket is egyéb költeményeiből vesszük.

Ilyen rétorok kezelték Bögötén a költőket s a községet lázitásra szánt nyomtatványokkal elárasztották. (Krapotkin: *Az ifjakhoz, A csuhások*, A kereszténység és szocziálizmus — Bebel Agoston és Hohoff káplán vallási vitája, — Szózat a nőkhöz, A mi hőseink, Szózat a népbolonditókhoz és a néphez; Csizmadia: Mit akarunk? A szocziáldemokratapárt programmjának magyarázata, Csizmadia: A nép pártja-e a néppárt? Csizmadia: A föld, Garami: Hazafiság és nemzetköziség, A katonai javaslatok, Az ellenzék, Klerikálizmus, Weltner és Bokányi két beszéde.) Amellett a népet máris arra oktatták, hogy a szorgos munkaidő beálltával sztrájkoljon, amikor is a munkaadók kénytelenkelletlen megadják követelését. (Ervin gróf birtoka bérletben van keresztény kézen.) Egyik gazdának ajánlatot tettek, hogy értelmes fiát Pesten kitanittatják; hogy minek? minden bizonnyal — müparasztnak, agitátornak.

A szocziáldemokráczia és a páholyok czéljaik Meczenását látták a fiatal grófban, miért is az összes szabadkőmüves és zsidó sajtó csatasorba állott s ádáz dühhel esett neki mindenkinek, ki a népet az aknamunk árl: a simaságukban rejlő veszedelemről felvilágositani merészelte. A röpiratokat többen szépen visszahordták.

Megkisérelték elhinteni azt a rágalmat, hogy a hosszuperesztegi káplán beszede elől a hivek kivonultak a templomból; — ám kitünt, hogy a kivonulók mindössze: a gróf erdészének családja és 3, mondd: három elkápráztatott ember a »nép«-ből. Áll még a templom!

Ötödnapra az állitólagos kivonulás után — szentségimádáskor — még nagyobb számban gyültek össze a bögöteiek s rendületlenül hallgatták meg »a forrongó világ és az Oltáriszentség között levő viszony« fejtegetését.

A plebános ellen tehetetlen dühükben most ujabban azt a vádat hozzak fel, hogy nem vállalta el az uj iskolában a hitoktatást. Ugyan, ugyan! Hát melyik hitoktató fogja betenni a lábát egy olyan iskolába, amelyikről azt hirdetik, hogy benne »a természettudomány lesz a biblia, a nemzetgazdaság a tizparancsolat s a szocziológia a káté.« Melyik pap fog megjelenni ott, ahol ügyes czélzásokkal azt adják be a gyermeknek, hogy a »vallás lealázó lelki szolgaság«? A gyerek gondolkodni kezd: Ugyan melyik a tanitók közül a csaló, micsoda komédiát üznek velem ezek a *nevelők?* Vajjon nem csapja-e be őt *mindkettő?* . . . A gyereket kényszeritik, hogy képmutató legyen! Elvtelenségre oktatják őt és aljas opportunizmusra. Ilyen polgároktól mentse meg Isten a hazát, az államot! *Ez nem nevelés!* A pap nem csaphat fel karrikatura-alaknak!

De ha még mindig voltak egyesek, akik az uj iskola müködésétől a tiszta és magyar kultura fellenditését várták, vagy benne egy »ideális« Bedley-féle anyaiskolát látták, azoknak szemeit teljesen kinyitotta a Bögötén f. hó 22-én végbement inczidens a hires iskolamegnyitás, mely azonban visszafelé sült el.

Ervin grófék most hir szerint a kultuszminisztériumban keresnek orvoslást bajaikra. *Nádler* Hebert, a Londonban időző gróf titkára

a felsülés után rögtön Budapestre utazott, onnan 24-én *Balog* Náthán Imre ügyvéd kiséretében visszaérkezett. Hosszuperesztegen *Kiss* Kálmán jegyzőt, Vasvárott *Molnárffy* főszolgabirót keresték fel s onnan Szombathelyre utaztak, hogy a vármegyénél a jegyzőt, a püspökvárban »a klerikális bujtogatókat» feljelentsék, ellenük — *bünvádi eljárást* (?) inditsanak, a tanfelügyelőségnél pedig iskolájuk megnyitását kieszközöljék. Tarczai alkalmazásával ezt nem érik el. Iskolájukat rendes, becsületes iskolának kell felhasználniok ha akczeptábilissá akarják tenni.

Jelenleg az uj tanitói lakás valóságos fiók bócher tanya. Öt elvtárs nézeget ki onnét a haldokló természet bus képére. Elgondolják, hogy ők is siralomházba vannak téve. Várják Nádler elvtársat, a szabaditót.

Az elmék megvilágosodását legjobban bizonyitja, hogy a *gyermekeket egyre-másra hozzák vissza* a *katholikus iskolába*. Igy tett a napokban magának Nádlernak a kocsisa is.

A hangulat izgatott. 25-ikére virradóra az uj tanitói lakás összes ablakait beverték. Bellülről pedig egy lövés dördült el. Kiváncsiak nézünk október 29-ike elé. Lesz-e iskola megnyitás, próbálkoznak-e megint népgyüléssel, mint hiresztelték? A nép dühének félelmetes megnyilatkozásától tartunk. *Gyuk Pál.*

—

Személyi hir. *Székely* Jenő magyar királyi földmives iskolai igazgató, miniszteri kiküldött tegnap városunkban időzött; hol a gazdasági szaktanári hivatalt vizsgálta felül.

* **A függetlenségi és 48-as párt gyülése**. A nagyváradi függetlenségi és 48-as párt ma délelőtt 11 órakor a 48-as népkörben Szokoly Tamás elnöklete alatt választmányi gyülést tart, melyre a párt összes tagjai e lap utján tisztelettel meghivatnak.

* **Temető megáldás**. Kegyeletes vallási aktus szinhelye lesz ma, vasárnap, október 29-én a várad-ujvárosi u. n. Rulikovszky köztemető. A temető rendezés folyamán az egyes vallásfelekezetek részére külön területek jelöltettek ki a temető keretében. A római katholikus temetőrészbe már temettek ugyan, de a terület nem volt eddig a szokások szerint megáldva s nem volt felállitva benne az előirt Szent kereszt, a feltámadás jelvénye. Az egyház most ezekkel a katholikus temetők jellegéhez szükséges kellékekkel is ellátja az uj temetőt. Ma, vasárnap délelőtt 9 órakor a Szt.-László templomban *Fetser* Antal provikárius, apátkanonok ünnepélyes szent misét tart, amely után körmenet vonul ki az uj temetőbe. ahol a temetőt és a szent keresztet megáldja *Fetser* Antal apát-kanonok. A kereszt a temető legszebb pontján van felállitva.

—

* **A rosz aszfaltozás**. Az egész városban nagy szenzációt keltett az a hir, hogy Nagyvárad főutczájának ujonnan készitett aszfalt burkolata nem válik be, mert igen sok helyen az aszfalt kigödrösödik máris, pár heti használat után. Kőszeghy József városi főmérnök már beterjesztette javaslatát, hogy az aszfaltot nem veheti át a város és egy krajczárt se fizessen ki a már kiutalt összegen kivül. A Hazai aszfalt társaság napról-napra foldozza az igy kimállott részeket, de a város ilyen foldozott munkát nem vehet át. A társaság tegnap egy beadványt intézett a városhoz, amelyben, bár elkésve, bejelenti a tapasztalt bajt a rosz aszfaltról. Ezzel a kérdéssel még alaposabban kell foglalkozni, mert a város nem adhat ki egy félmilliót rosz munkáért. Denique Nagyvárad csak megjárja minden munkájával.

* **4000 koronás alapitvány a betegeknek**. A nagyváradi l. sz. káptalan illusztris tagja: *Andrássy* János pápai praelatus, apátkanonok közelebb tartja gyémánt miséjét. A kiváló főpap ezen ritka és szép alkalomból megemlékezett a szegény betegekről. Visszagondolt arra az időre, mikor 27 évig volt a biharmegyei közkórház lelkésze s szives sugallatát követve, 4000 koronás alapitványt tett oly czélból, hogy a közkórházból kikerülő biharmegyei szegény betegek részére adjanak az alapitvány kamataiból utiköltséget a hazautazásra. Az alapitványról szóló levelet és az összeget dr *Frátər* Imre igazgató-főorvos beterjesztette az alispáni hivatalhoz.

* **Miniszteri kikü'dött Biharmegyénél**. A belügyminiszter értesitette Biharvármegye alispánját, hogy a megyei közkórházi különféle alapok rendeltetésének megvizsgálása czéljából *Berlányi* János miniszter számvizsgálót kiküldte.

* **Zichy Gyula grófról** egyik volt növendéktársa irja nekünk a következő sorokat: Az uj pécsi püspök 1892-ben került a jézustársasági atyák gondozása alatt álló insbrucki papnevelőintézetbe, abban az időben, midőn annak tanulmányi felügyelője P. *Tomcsányi* Lajos volt s magyar növendékei közt a nyitrai segédpüspök is helyet foglalt. Kedves, szelid, modorával hamarosan megnyerte iskolatársai vonzódását, akik egyre jobban felismerték benne a hivatásának élő kispapot. Különösen pontos kötelességtudásával tünt ki, amelylyel mig egyrészt lelkiismeretesen látogatta az egyetemi előadásokat, addig másrészt teljesitette a ház fegyelmi szabályait is. Jól használta fel idejét, hogy a szükséges theologiai képzettségre szert tegyen és egyáltalán nem sajnálta a fáradtságot, a mely az ismeretek szerzésével együtt jár. Magyar növendéktársait többször összegyüjté szobájában, ahol az áldott magyar földről jött dolgokkal vendégelte meg őket. Amidőn utoljára Váradon járt, ezen szavakkal vált el:

»Imádkozzunk az egyházért és a hazáért.« Ö — tudom — megtette azt kispap korában; megtette miséspap korában amidőn azon szerencsében részesült, hogy Krisztus földi helytartójának közvetlen szolgálatára lehetett. Meg fogja ezt teni most, midőn az ország egyik legszebb egyházmegyéje benne főpásztorát és atyját fogja tisztelni. Imádkozni fog s — ami tő — cselekedni fog az egyházért és hazáért sokat sokáig!

* **Szünetel a villamos világitás**. Nagyvárad villamos müvének igazgatósága ez uton is értesiti az áramfogyasztó közönséget, hogy a hálózati munkák miatt a jövő héten hétfőtől szombatig minden nap déli 12 órától délután 2 óráig a villamos áram szünetelni fog.

* **Esküvő**. Tegnap déli fél 12 órakor vezette oltárhoz *Székely* Irmát, Székely Sándor káptalani főszámvevő és neje *Márkus* Aranka leányát *Revóczky* Béla káptalani erdőgondnok. Az a tisztelet és nagyrabecsülés, mely a Székely-családot városszerte körülveszi, megnyilatkozott az esküvőn is, mely a Szent László fimenedékház kápolnájában ment végbe. Diszes és előkelő közönség egészen megtöltötte a templomot. Ott voltak az Óváry, Papp, Géczy, Beleznay, Sztarill, Török, Krüger, Herkner, Molnár, Jancsó, Sághy családok tagjai, akik mind eljöttek, hogy a boldog ifju párnak igaz szivből szerencsét kivánjanak. Az esketési szertartást dr *Karsch* Lollion kanonok, a család régi barátja végezte, aki megindító, komoly beszédet mondott. Különösen meghatóvá tette a szertartást, hogy dr Karsch eskette a menyasszony szüleit is.

* **A 11-ik gyógyszertár**. Emlitettük, hogy már egy kérvény érkezett be Nagyvárad városához a tizenegyedik gyógyszertár felállitása iránt. Tegnap egy hasonló kérvény érkezett be a városhoz. Darvas István okleveles gyógyszerész szintén Kert-utczára kéri egy uj gyógyszertár nyitására az engedélyt.

* **A jogászifjuság kegyelete**. A nagyváradi kir. kath. jogakadémia ez évben is a szokásos kegyelettel emlékezik meg a temetők ünnepén e város nagyszülötteiről, egykori tanárairól és pályatársairól. Az egyes emléktábláknál és siroknál az ifjuság kijelölt szónokai emlékbeszédet mondanak.

A felvonulás Mindszent napján, november 1-én délután fél 5 órakor lesz a jogakadémiáról, honnan gyászlobogó alatt fáklyákkal a Szigligeti-tábla elé vonul az ifjuság és itt *Majos* Jenő ifj. elnök mond beszédet.

Háromnegyed 5 órakor Szilágyi Dezső emléktáblánál beszél Lecső László;

5 órakor Nagy Sándor emléktáblánál Fekete Ferencz;

Háromnegyed 6 órakor az ujvárosi temetőben Rulikovszky Kázmér sirjánál Lévai Béla;

Háromnegyed 7 órakor az olaszi-i temetőben Hoványi Ferencz sirjánál Majos Jenő ifj. elnök; Sipos jogtanár sirjánál Nagy segélyegyl. elnök; Személyi jogtanár sirjánál Mezey Gyula; Iványi Ödön iró sirjánál Pelle János; Joghallgatók sirjánál megemlékeznek: Lukács Imre Béla, Böszörményi László, Suhajda Béla és Roediger Ernő.

Az akadémia polgársága ezuton is kéri a nagy közönséget, hogy e kegyeletes menetben minél számosabban vegyenek részt.

* **Házasság.** *Gyöngyössy* István dr, bihar-megyei tisztiügyész tegnap október 28-án reggel kilencz órakor tartotta esküvőjét a kapuczinusok budai templomában Lucz Saroltával. Lucz Béla dr leányával.

* **Uránia-előadások**. A Nagyváradi Magántisztviselők Egyesületében minden vasárnap délután fél 6 órakor vetitett képekkel illusztrált tudományos előadások tartatnak. A vetitőgépet és a felszereléseket az Uránia magyar tudományos egyesület bocsátotta rendelkezésre. Az előadások technikai részét Sebő Miklós elektrotechnikus, szellemi részét Kardos Dezső látja el. — Ma bemutatásra kerül »Pompéji és a római élet«. Előjegyzésben vannak azonkivül a következő sorozatok: 1. Az Alduna. 2. A Vágvölgye. 3. A Magas-Tátra és környéke. 4. A Balaton. 5. Babilon és a biblia. 6. Az Alpesekben és a Rajna-völgyén. 7. Délnémet nagyvárosok. 8. Középeurópai nagy városok. 9. Shakespeare életéből. 10. Az ősember élete. Belépti-dij: egyesületi tagoknak 30 fillér, nem tagoknak 50 fillér, fentartott helyek 1 korona.

* **Halálozás.** Mint részvéttel értesülünk Török András pénzügyőri szemlész, széplaki szakaszvezető folyó október hó 28-án elhunyt. Temetése holnap, hétfőn délután 3 órakor fog végbemenni a biharmegyei közkórházból. A temetésen testületileg fogrészt venni a nagyváradi pénzügyőrség, mely külön gyászjelentést bocsájtott ki az elhunytról.

* **A hét humora.**

Az első ülés. (A haladó párt megalakul.) Fejérváry: Uraim! Üdvözlöm önöket. Megalakultnak jelentem ki a pártot. Megnyitottnak nyilvánitom a klubbot. Uraim! — *Teritve van!*

*

A megkoppasztott kakas. (Az uj sajtófőnök.)

Volt egyszer egy furcsa kakas.
Mérges, lármás, büszke, nyakas,
Szája járt, mint a motólla
És vérpiros volt a tolla.

. . . Ilyen csodát ember hol lát?
Maga tépte ki a tollát,
S bár most itt áll búsan, lomhán,
Ur lett a más szemétdombján.

*

Szezon küszöbén.

— Az idei hangversenyszezon igazán nagyon elevennek igérkezik.

— Hogy-hogy?

— Hát nem hallod? A kormány már is üti a *nagydobot* a programmja mellett. A nemzet pedig *fütyölni*, fog reá és *elhegedüli* a dicsőségüket . . .

*

A Miloszavlyevits-eset után.

II. Miklós: Ha orosz czár nem lennék, — szabadkai fiskális se szeretnék lenni!

*

Főispánok keresletnek.

(Az összes helyszerzőkhöz) . . . és éppen ezért fölhivom minden fővárosi és vidéki helybeli és vidéki helyszerzőt, hogy haladéktalanul jelentést tegyen nekem az üzletében jelentkező faczér férfi-állományról, különösen azokról, akiken jól festene a diszmagyar és akiket eddigi hivatásuk esetleges testi bántalmazások elszenvedésére megedzett. Perczel-féle darabantok előnyben részesülnek. Az Illetőknek tudtul kell adni, hogy főispánság elfoglalására kell elszánniok magokat. (Részlet egy belügyminiszteri rendeletből.)

(*Kakas Márton.*)

* **A választás előtt!** Itt az igazi pillanat választani! Nem politikailag, nem a választási bárczát, hanem a szerencsét! Szerencse kell nekünk: szerencsét keresünk valamennyien. A legbiztosabb és legkevésbé veszedesmes ut a M. kir. szab. Osztálysorsjáték. De hol vegyük a sorsjegyeket? E kérdésre könnyü a válasz. Ott hol a szerencse istennője állandoan pazarolja adományait: **Dörge Frigyes** bankjában, Budapest, Zoltán-utcza 16. A XVI-ik sorsjátékban is ott nyertek meg kettőt az öt főnyereményből. Egy egész sorsjegyre 31379 sz. 200,000 koronát, egy negyedre 3566sz, 80.000 koronát és rövid idővel ezelőtt 400.000 koronás és több 100.000, 80,000, 70.000, 60. 000 koronás stb. stb. nyereményeket. — Mindenkinek megvan a szerencsés órája, nem sokan tudják kihasználni, de ezek dusan jutalmaztatnak. — Sorsjegyárak a közel XVII, sorsjátékra egy egész 12 —. fél 6, — negyed 3, —, nyolczad 1½ korona. Ne habozzon egy perczig sem és ne mulassza el a szerencsét, mely ma kinálkozik Önnek.

* **Eltünt kereskedő**. Egy törekvő flatal kereskedőt üldözött a balsors, Kitartó szorgalma daczára, egy szép napon be kellet zárnia üzletét és e fölötti elkeseredésében egyszerre eltünt. Kétségbeesett anyja hiába mozditott meg minden követ, hogy hollétét kikutassal de ez nem sikerült. Már elveszetnek tartotta egyetlen fiát és támogatóját, midőn röviddel ezelőtt fiától Amerikából levelet kapott. Szegény elhagyott özvegy ányjának nagy volt az öröme midőn ujból láthatta gyermeke kezeirását, de még jobban örült a levél tartalmának. A fia azt irja, hogy Amerikában lelepedett le, üzlete virágzik és rövid idő alatt európai összes hitelezőit is kielégitette. Ezen szerencsás fordulatnak egyszerü a magyarázata. **Török. A** és **Társa**, bankházában Budapesten, Teréz-körut 46. szám alatt nagy nyereményhez jutott és ezen pénzzel nevét, becsületét és életkedvét is visszaszerezte.

* **Apró hirek**. *Kilincs tolvajok.* A vasuti osztálymérnökségnél már régebb idő óta tapasztalják. hogy az ajtókilincseket valaki különös előszeretettel tünteti el. Tegnap végre a tolvaj rajtavesztett; ugyanis ismét operálni akart a rejtélyes tolvaj Szondi Ferencz suhancz személyében, azonban a posztoló rendőr az ipsét mütét közben meglepte és bekisérte a rendőrségre, ahol Szondy társául megnevezte még Györfi Gyulát és Balog Lászlót, kik ellen a rendőrség meginditotta a nyomozást. — *Csizma tolvaj.* Lénárd Sándor szoboszlói lakos tegnap Váradra jött bevásárlás végett, este egy kolozsvári utczai korcsmába tért be, egy pohár pálinka felhajtása után tovább ballagott, azonban a csizmáját nem találta, mire keserves hangon panaszt tett a rendőrségen Aligha fog a jó öreg abban a csizmában sétálni Szoboszló utczáján.

* **Egy munkás család szerencséje**. Régi igazság, hogy a hol legnagyobb a szükség, legközelebb a segitség. Különös hálával emlegeti ezt az igazmondást az a szerény munkás család, mely a szerencsés sors jóvoltából a fenyegető szükségben tisztes vagyonhoz jutott. A szorgalmas, derék családfő önhibáján kivül munkáját, kenyérkeresetét veszitve, hiába kopogatott uj munka, uj foglalkozás után, mindenütt zárt ajtókra talált a munka hijján. A szerény otthonba már-már a fenyegető nyomor költözött, midőn a szerencse egy sugara ismét holdogságot varázsolt a kétségbeesett családi körbe. A derék munkás ugyanis a jobb napokban megtakaritott fillérekből osztálysorsjegyet vásárolt és ujjongó örömmé változott kétségbeesése, midőn a napokban a **Gaedicke A. budapesti bankház,** melynél a szerencsés sorsjegyet vásárolta, arról értesitette, hogy a 60,000 koronás főnyereményt nyerte meg. A Gaedicke bankház, melynek a szerencse állandó kisérője, nyolcz nyolczadban adta el a sorsjegyet és a munkás-családon kivül még számos szerény sorsu kis embernek teremtett jólétét.

* **Kiss szerencséje Nagy!** Ma már közmondásos lett ezen szállóige és alig van ember az országban, aki ne tudná, hogy osztálysorsjegyeket legczélszerübb *Kiss Károly* és *Társa* bankházáaan venni. E kiválló bankház Erzsébet körut 19. szám alatt levő főüzletét Kosuth Lajos-utcza 12 szám alá helyezte és igy 4 szép üzlete van Budapesten a *Kiss bankháznak*. Osztálysorsjegyeket hivatalos árakon legajánlatasabb **Kissnél venni**, mert pontosan, lelkiismeretesen szolgálja ki vevőit, a nyereményeket azonnal kifizeti és mert **Kiss szerencséje Nagy!**

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorologiai intézet időjelzése október 29-ére: Levegő enyhébb, semmi vagy kevés csapadék.

—

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások szeplő, sömör és napégetés ellen *ára 1 kor, Dóra-szappan 70 fillér,* készíti **„Kigyó"-gyógyszertár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

Nyilatkozat.

Czégem jó hirnevének megtartása czéljából kötelességem kijelenteni, hogy czipő készletemet nem a helybeli czipőgyárból, hanem kizárólag szakavatott elsőrangu budapesti czipészektől és **I. Siegle & Co. Chikagói** (Amerika) czipő gyárból szereztem be.

REICHARD ÁRUHÁZA.

A »Progress» védjegygyel ellátott czipők egyedüli raktára. 1359.

x **Tánoztanfolyam megnyitás.** Antalffyné, Hody Anna az ev. ref. leány-nevelő internátus balettmesternője nov. hó 9-én, kezdi meg a nagyságos Kőzépessy Kálmánné uraszszony védnöksége alatt áll zártkörü kolont, hol csak a meghivottak vehetnek részt. Nov. hó 6 án pedig a téli nagy nagy colont nyitja meg szinte 3 hóra terjedő tanitással, saját táncz intézetében Körözs-utcza 1-ső szám, hol a a beiratások egész nap eszközöltetnek. Az oktatás a legujabb módszer alapján történik különös tekintettel az uj boston valczerre valamint az összes legujabb divatu tánczokra. Külün boston kurzus és boston órák. Kellő tanerőkről gondoskodva van.

x **Divatkellékek, szőnyegek** beszerzésére ajánljuk olvasóink figyelmébe *Csillér Imre* jóhirnevü s előnyösen ismert kereskedő nagyáruházát, Olaszi Fő-utcza. (Fiók üzlet Szt-László-tér.) Bővebb felvilágositást a czég lapunk mai számában közölt hirdetése nyujt.

x **Fábry Testvérek** keresztény áruházát ajánljuk a n. é. közönség figyelmébe.

x **Sok ezer szenvedő** nem veheti igénybe, vagy az évszak alkalmatlan volta, vagy a nagy költségek miatt a Karlsbadi és Marienbadi gyógyforrásokat belső bajainak orvoslására; mindezen akadályok ma már nem gátolják a sikeres gyógyulást, mert a Schmidthauer-féle **IGMÁNDI** keszrüvizben egy oly hazai ásványvizünk van, mely a külföld hirneves forrásait nem csak pótolni képes, de gyógyhatásában azokat tetemesen felül is mulja. Az igmándi keserüviz eddig az egyedüli, melyben tudományos alapon a rádium jelenléte mutatott ki, s ezen nagyjelentőségü felfedezés nyujtja magyarázatát azon csodálatos gyógyerőnek, a mely ezen ásványvizben rejlik. Mint ivó kura otthon bármely évszakban reggelenként fél pohárral használva, kitünő eredménynyel használható gyomor, bél-és vérbajokban, ugy elkövéredés, szivelhájasodás s azzal járó tulladásnál, sárgaság, máj és lépdaganat, czukorbetegség, aranyér, czuz és köszvénynél, vérbőségnél s egyéb belszervezeti bajokban, kiválóan nagy értékü, mint ez idő szerint a legjobb természetes és ártalmatlan hashajtó. Az igmándi keserüviz minden jobb gyógyszertár és füszerüzletben kapható kis üvegben is 30 fillérért, nagy üveg 50 fillér.

x **Ruhabeszerzésre** ajánljuk az uri közönség szives figyelmébe **Lebovits és Weisz** angol uri-divat szabó czéget *Nagyvárad, Főutcza*, Orsolya-zárda-épület.

x **Igazán bámulatot kelt** mindenkiben az a hatalmas, nagy, szépen és izlésesen összeválogotatott raktár, ami most az őszi ujdonságokból fel van halmozva HAÁSZ MANÓ, kézmű és divat áruházában, Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején s mondhatjuk minden különös érdek nélkül, hogy a **legolcsóbban** ottan lehet vásárolni, mivel ottan van a legnagyobb forgalom, ugy, hogy sokszor látjuk, midőn a jó ismerős vevők önmaguk is segédkezett nyujtanak a kiszolgálásban. Tehát e szép raktár megtekintését és és az árak iránti érdelődésöket senki se mulassza el.

x **Felhivjuk** t. olvasóink szives figyelmét *Debreczeni Lajos* jóhirü géplakatosnak a mai számunkban közölt hirdetésére.

x **A Lloyd kávéház.** kellemes helyiségében ma, szombaton este *Dula Miklós* elsőrendü czigányzenekara hangversenyez. *Uj felszerelésekkel és uj posztóval ellátott tekeasztalok a legmérsékeltebb* dijjazásért álnak a n. é. közönség rendelkezésére. *Kezdő játékosok oktatásban* részesülnek jó italok és figyelmes kiszolgálásról gondoskodva, szives pártfogást kér tisztelettel, *Kurtág Dezső kávés.*

ZENE.

—

Weston Willy Wagner-estélye. Konczertlátogató közönségünk érdekes müvészi estélye lesz október 31-én a Kereskedelmi Csarnok nagytermében, a mikor is *Weston*

Willy a nemrég Bayrenthben is ünnepelt magyar zongoramüvész Wagner hatalmas müveit fogja eljátszani dr *Fodor* Oszkárné jeles altista társaságában. Hirneves hazánkfia, a ki a leghivatottabb kritikusok, a nagy mester családja: *Wagner Cosima* asszony és fia Siegfried mester előtt is bemutatta müvészetét, amelylyel teljesen meghóditotta a Wagner-udvart, amely pedig köztudomás szerint nagyon is válogatottan osztja a dicsőséget. A müvészt Wagner hatalmas müvein kivül Grig s Rachmaninor több müvét és saját szerzeményü magyar fantáziáját is bemutatja, dr Fodor Oszkárné pedig a Próféta nagy áriáján kivül Bohm, Noseda, Bizet s Leoncavallo dalait adja elő. Jegyek válthatók: Vidor Manó könyvkereskedésében.

IRODALOM.

Dal a kis kabátról.

Kis kabátját mellém dobta
Csupa illat rajta minden —
Mig ő nincs itt, lopva, titkon
Kis kabátját csókkal hintem

Mig csókolom, ezer álmot,
Ezer vágyat hintek rája,
Özönnel hull szivem-lelkem
Szines, pompás, dus virága.

Mikor ő jön, a kis kabát
Szerelmesen hozzá simul;
S ő nem tudja, hogy egy szivnek
Minden álma raj a virul.

Teleky G. Béla.

A régenssség a magyar közjogban. Dr *Krűger* Aladár ügyvéd, lapunk segédszerkesztője ilyen czimmel hosszabb közjogi tanulmányt irt, mely *Sebő* Imre bizományában jelent meg. Részletesen kimutatja a régenssség fejlődését a magyar történelemben, foglalkozik a külföldi jogszabályokkal s ez alapon konstruálja meg a régenssség helyét mai közjogi intézményeink közt. A könyvet a Szent László-nyomda állitotta ki igen izlésesen; ára 1 K 20 fillér s kapható a szerzőnél, valamint minden könyvkereskedésben.

A kinyilatkoztatás története. Irta: dr *Tóth* Lajos. A nagyváradi papnövelde fiatal tudós tanárának ily czimü munkájának I. kötete a napokban hagyta el a sajtót. A nagyváradi szemináriumban a szentirástudomány a tannyelve a magyar, ami nagyban emeli e tárgy iránt a pap lelkesedését. Eddig azonban nagy akadálya volt a magyar nyelvü tanitásnak a magyar tankönyvek hiánya. Ilyen tankönyvet kivánt irni dr Tóth s a tankönyv első kötete a jelen mü, mely a szentirási kritikát, a kánont és a szentirás értelmezéstanát adja. A II. kötet az ószövetségi kinyilatkoztatást fogja tartalmazni s a jövő év szeptemberében jelenik meg, a további III. kötet pedig az ujszövetségi rész lesz. A kitünő müre még visszatérünk, addig is jelezzük, hogy a Szent László-nyomda állitotta ki igen sikerülten s hogy ára 3 kor., papnövendékek részére 2 kor. 20 fill.

SZINHÁZ.

Heti müsor.

Vasárnap: d. u. János vitéz, este: Csepürágók.
Hétfő: Aranyvirág (A.)
Kedd: Kati néni (vigjáték ujdonság B.)
Szerda: Halottak estéje (szinmü C.)
Csütörtök: Kati néni (A.)
Péntek: Csepürágók (B.)
Szombat: Kati néni (C.)

A mai előadások. Ma vasárnap két előadás lesz a szinházban. Délután 3 órakor félhelyárakkal «*János Vitéz*» kerül szinre *Gerlaki* Herminnel a czimszerepben. Este érdekes uj betanulás mellett a gyönyörü zenéjü amerikai operett, a «*Csepürágók* megy. A négy főszerepet *Aradi* Aranka *Bárdos* Irma, *Palásthy* Sándor és *Székely* Gyula játszák itt először.

EGYESÜLETEK.

A Sebes-Körös Társulat közgyülése.

A »Sebes-Körös vizszabályozó és ármentesitő társulat« Nagyváradon 1905. október 27-én választmányi, 28-án pedig közgyülést tartott, amelyen jelen voltak:

Gróf Csáky Lajos társulati elnök, Szarvasy Arzén kir. főmérnök, miniszteri megbizott, Bartholomeidesz János, Bonczos Miklós, Bördős Miklós, Dobó Imre, Ifj. Fekete Sándor, id. Fekete Sándor, Fésüs Károly, Gyányi Ferencz, Halász Kálmán, Hoffmann Mihály, Hasas Döme, Horváth József, Horváth János, Irázi Ferencz, Jelentsik István, Juricskay Ákos, Kovács Gyula, Kolb Rezső, Kereky Péter, Marhás András, Nádudvary Lajos, Nyitray István, Nagy János, Nadányi Károly, Nagy Imre, Nagy P. István, Németh János, Osváth Pál, Szigeti Elek, Somogyi Sándor, I. Turi Sándor, Tóth Sándor, Tar István, Vass Imre, dr Várady Zsigmond, Zeiterer József.

A gyülési tárgysorozat megkezdése előtt, az elnöki bejelentés alapján a legőszintébb sajnálattal vették tudomásul a társulati számvizsgáló bizottság egy negyed századon volt buzgó elnökének, Bereczky Gézának elhalálozását, valamint sajnálattal vették tudomásul azt is, hogy a társulat alelnöke betegsége miatt a mai gyüléseken részt nem vehetett.

Tudomásul vették ezután a földmivelésügyi miniszternek a társulat 1905. évi költségelőirányzatát jóváhagyó, valamint a partvédmüvek épitési költségére 2000 korona segélyt kilátásba helyező, — ugy a társulati számadásoknak jövőben mily alakban való felterjesztése tárgyában kiadott rendeletét. A védtöltések ülepedéseinek kiegészitésére vonatkozó miniszteri rendelet alapján kimondták, hogy az összes védgátak minden 100 fm.-enként felvétessenek és eredményéhez képest a mutatkozó hiányok kiegészittessenek. Egyben helyeslő tudomásul vették azt is, hogy e czélra már az 1906-iki költségvetésbe 12 000 kor. előirányoztatott.

Tudomásul vették a számvizsgáló bizottság jelentését, amely szerint az 1904. évi számadásokat helyesnek és helyesen okmányoltnak találták és társulati pénztárnok részére a felmentvényt a szokásos óvások fenntartása mellett megadták, a pénztári maradványt pedig az 1905. évi számadásra bevételre utalványozták.

Mező-Keresztes községnek a teherviselés osztályozási munkálata helyesbitése tárgyában beadott kérelme folytán megbizták a társulat igazgatófőnökét, hogy az osztályozási munkálat helyesbitésére vonatkozó, részletesen kidolgozott tervet készitsen és azt annak idejében a közgyüléshez mutassa be.

Elhatározták, miszerint a földmivelésügyi miniszteriumhoz a nyári öntözéshez használandó viz tározása tárgyában a megfelelő völgyelzáróknak állami uton leendő létesitése iránt felterjesztessék, intéztessék.

A gátvédelmi szabályzat, valamint a társulati nyugdijintézmény alapszabályainak bemutatott módositást elfogadták és azokat megerősités végett a földmüvelésügyi miniszter elé terjeszteni határozták. A társulat folyó ügyei és munkálatairól bemutatott igazgató-főmérnöki jelentést minden részletében helyeslő tudomásul vették.

Megállapitották azután az 1906. évi költségelőirányzatot 518634 korona 57 fillér bevétel és 510713 korona 86 fillér kiadással.

MULATSÁG.

Táncziskola a Legényegyletben. A katholikus Legényegyletben két hét óta már tánczis kolát tart *Herlicska* Nándor okleveles táncztanár, aki a mult tanévben is müködött már a legényegyletben. A tánczis kolába már eddig is nagyon sokan iratkoztak be s november 15-étől kezdve a pártoló tagok is részt vesznek az estélyeken. A tánczis kola tanulói már annyira előrehaladtak, hogy egyes tánczokat már tökéletesen tudnak. Herlicska Nándor táncztanár a növendékeknek különórákat is ad s beiratkozni lehet a katholikus Legényegyletben vagy Nagy Teleki-utcza 24. számu házban.

Kossuth-estély a Zöldfában. Az ujvárosi ev. ref. egyházi énekkar ma este 8 órakor a Zöldfa nagytermében hangversenynyel egybekötött tánczestélyt rendez. Az estély iránt szokatlanul nagy az érdeklődés, a mit részben a kiváló müsornak köszönhető, részben pedig annak a nemes czélnak, hogy az est jövedelmét a Kossuth-szobor alap javára fordit ják. A hangverseny müsora a következő:

1. Kurucz dalok. Előadja az ev. ref. énekkar.
2. Ünnepi beszéd. Tartja: Dr Adorján Emil.
3. Petőfi csata-dala. Előadja: a vegyeskar.
4. Kossuth-dalok. Fuvolán előadja Tóth Zsigmond, — harmóniumon kiséri Huszár László.
5. Alkalmi szavalat. Előadja: Jámbor Lajos.
6. Népdalok. Előadja az énekkar.
7. Magyar dal. (Kerner nagyszabásu melodrámája.) Zongora, vegyes kar, férfi kar, bariton solo és harmonium kisérettel előadja: Várady István. A melodráma zongora kiséretét Mazalik Nándor játsza. Hangverseny után táncz lesz.

Házi estély a Legényegyletben. A nagyváradi Kath. Legényegylet házi estélyét November 5-én azaz a jövő vasárnap tartja az egyesület Teleky-utczai helyiségében. Az estély igen érdekes kis müsorral lesz egybekötve. Tisztelettel fölkérjük az érdeklődőket, hogy meghivó kártyájokat sziveskedjenek magokkal hozzni. Kezdete este 8 órakor.

IPARÜGYEK.

Előljárósági ülés.

Az ipartestület előljáróságának október hó 26-ik napján tartott rendes ülésén megjelentek. Elnök Bertsey György, Andriska Károly és Óváry Lajos alelnökök, Badar Beniámin, Czeglédy Jeremiás, Juhász Benedek, Köblös Ferencz, Kuglis János, Molnár János, Polonkay Gyula, Puskás Lajos, Liszka László, Széles Lajos, Tátray Sándor, Urán Mihály Előljárók. Cser János számvevő, Iványi István, pénztárnok, Jankovich János főjegyző.

Az október hó 5 én tartott ülés jegyzőkönyveinek felolvasása és hitelesitése után az elnöki jelentésében előterjesztett ügyek vétettek tárgyalás alá.

Az ipartestületek országos szövetségének alapszabályai felolvastattak azt elfogadva a nváradi ipartestület belépett az országos szövetségbe.

A menházi gondnok állásáról lemondott Spetkó József helyére László János és neje letlek megválasztva.

Szabó István elbocsátott szolga félhavi fizetésének kiutalása iránt beadott kérvénye teljesithetőnek nem találtatott.

Az ipart nyertek és az iparokat beszüntettekről érkezett iparhatósági értesitések tudomásul vétettek.

TÁVIRATOK.

A válság.

A kormányprogramm.

Budapest, október 28. (Saját tud. táv.) Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus. A Fejérváry kormányprogrammja tehát elhangzott. Nem hiába, hogy táborszernagy mondotta el, de akkorát is szólt, mint egy öreg ágyu. Csakhogy nem ijedt meg tőle senki, miután előre tudva volt, hogy nem tesz kárt senkiben. Amolyan szinpadi ágyu, amely csak mumusnak van szánva, mint az ismert fantasztikus vigjátékban fenevad, aki előzetesen bocsánatot kér a közönségtől, hogy valahogy meg ne ijedjen tőle, hiszen máskülönben igen jámbor férfiu, aki még légynek sem árt.

A programm tehát elhangzott. Ránk olyan benyomást tesz, mint valami izléstelen, tulzsufolt s lényegében üzleti fogásokra, megtévesztésre alapitott *politikai vegyeskereskedés*. Embernyi nagyságu reklámbetük, dob, trombita, czintányér, rezesbanda, hivogató bolti nőcskék, tömött, rikitó kirakat — és átkozottul *rossz portéka*.

Titkos szavazás, gazdasági reformok, katonai engedmények, adóreform, agrárpolitika, államositás, radikálizmus, szocziálizmus, ingyenes népoktatás, mindenféle fizetésemelés, szolgálati pragmatika, munkásbiztositás. Et sic porro cum gratia in infinitum. Toronyóra lánczczal, csésze dupla habbal, sólet babbal, piroscsizma ránczczal, orperett szerpentintánczczal, három évi jótállás, ötszáz arany egy poloskáért, párosélet a legszebb a világon, Agulár-czipők, Mautner-diadala, dalai láma, lámai dala. Sem rendje, sem sora, sem eleje, sem hátulja, sem vége, sem hossza. Ha földobom sir, ha leesik sir. Kora reggel táncz, késő este láncz. Mein Liebchen was willst Du noch mehr? Gyönyörnek ez igazán sok lett volna. De persze ugy van minden komoly politikus a sok igérettel, mint az *olcsójánosokkal* a vásárban. Egy szót sem hisz el senki az egészből. Nem is lehet.

Fejérváry, mint közjogász.

Hát igen. Mikor ma délután öt órakor kedvelt vizivárosi hivei jelentkeztek a kormányelnök előtt a miniszterelnöki palotában, Alpár Ignácz talán hallgatott, Szmik Lajos dr ügyvéd, a deputáczió szónoka azonban üdvözlő beszédet mondott. Ez volt a lágyszavu felhivás a dallamos ketingőre.

S ime Fejérváry, mint valami csábos nimfa, vagy szirén, kis csolnakával a magyar közjog hatalmas vizeire bocsátkozott s ott — rengedezett.

Az öreg vizek a vakmerő hajós lélekvesztőjét nem törték darabobra. — Minek is!

A miniszterelnök az üdvözlő beszédre válaszolva terjengős bevezetéssel harangozta be programmját. Előre bocsátotta, hogy a kormánynak ma uj jellege, uj hivatása, uj politikája, uj programmja van s ennél fogva uj többségre kell támaszkodnia. Ha számitásaiban csalódás érné, az esetre uj választásokat fog elrendeltetni. Szól azután a többségi akarat és a királyi akarat egymáshoz való viszonyáról.

A parlamentáris kormányok ismert természete szükségessé teszi, hogy a többség álláspontja és akarata a királyéval, a koronáéval egybehangzó legyen. Merész fordulattal a magyar alkotmányos élet történetére, valamint Anglia példájára hivatkozik azután. A többségnek, mindkét állam parlamentárizmusának tanusága szerint, könnyen módjában van olyan programot összeállitani, amely már eleve megnyeri a korona hozzájárulását.

Azután rátér a katonai kérdésre. Csodálkozik, hogy a 67 esek a nyelvkérdésben a kettéválasztás álláspontján vannak. Idézi Andrássy Gyulát, aki miniszterségе idején a honvédség törvényjavaslatának tárgyalásakor, a nemzetiségek azon követelését, hogy a magyar honvédséggel egyidejüleg engedjék meg a magyarországi nemzetiségi honvédezredekben is a legénység anyanyelvének hivatalos használatát, — azzal ütötte el, hogy a honvédség vezényszavának egységesnek kell lenni a legénység nemzetiségi hovátartozandóságára tekintet nélkül, ugyazon okokból, amelyek miatt a közös hadseregben is nem kettő a vezénynyelv, hanem csak egy.

Hivatkozott azután *Deák* Ferenczre, aki Andrássynak ezt a nyilatkozatát sohasem dezavuálta. Deák azt mondotta, hogy nem jótevője a népnek, aki még nem teljesülhető vágyakat kelt benne, a meglevő eredmények kicsinylésével. A miniszterelnök, aki ekkorra már nagyon benne volt a svungban, még itt nem tudott megállani. A koaliczió miniszterelnök jelöltjének, akitől rettenetesen félhet, ugy látszik, Andrássy Gyula grófnak a kiegyezésről szóló müvéből idézett egyes passzusokat. A nyelvkérdésnek, Fejérváry czitátuma szerint az okból is a király jogkörébe kell tartoznia, mert a magyar nemzet érdeke a karona jogkörének megszoritásával amugy sem érvényesülhet.

Ezután a hosszas és hálátlan közjogi eviczkélés után, amelyre majd a koalicziό alaposan meg fog felelni s amelynek eszmemenete nem vall Fejérváryra, hanem valamelyik sugójára, akit ezuttal is félénk tapogatózással követetett — végre rátért a kormányprogramm részletezésére és előadására.

Maga a programm.

Iránymutatóként választási reform szerepel a proggamm élén. A csábitó igéretek egymást követik. Az ember nem győzi őket hovátenni. Szinte nem is lehetne hamarjában többet kigondolni mint amennyit Fejérváry olyan könnyelmüen igért. Az ujdonsült közjogász ugy látszik bajosan ismeri a nagy *Andrássynak* azt a klaszikus mondását, hogy: *megtartani könnyü, csak igérni nehéz.*

Fejérváry ezzel szemben annyit igér, hogy szinte eszünkbe hozza a dicsekvő oroszlánvadászt, akinek több oroszlánt már nem szabad lelőnie.

A programm lényegében igy hangzik:

1. *Általános titkos választói jog községenkinti közvetlen szavazással.* Erre vonatkozólag a kormány a koalicziό támadásaival szemben a legközelebbi alkalommal törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elé. Az állami és nemzeti szempontból indokolt óvások, gondos mérlegelésben részesülnek. 2. Katonai téren az idegen csapatoknál szolgáló *magyar tisztek* visszahelyezése már folyamatban van. A *kiképzés és oktatás nyelve* magyar lesz, a nem magyar anyanyelvü ezredekben is mindenütt, ahol a legénység csak némileg is ért magyarul. 3. *Ingyenes népoktatás.* Ez után a magyar nyelv kötelező tanitásával, a hadsereg magyarországi részében maholnap kizárólag magyar lesz a kiképesités és oktatás nyelve. 4. A katonai *jelvények* a paritásnak megfelelő módon szahályoztatnak. E czélra parlamenti bizottság alakitandó, hogy a kérdés a *közjog* követelményeinek megfelelőleg rendeztessék. A kormány ragaszkodik a kéteves szolgálathoz. 5. Gazdasági téren a kormány gondoskodni fog arról, hogy 1917-re vagy jó kiegyezésünk legyen, vagy a *teljesen önálló gazdasági berendezkedés* elkészittéssék. A gazdasági politika nemzeti, demokrata és szocziális alapokra helyezendők.

A kis- és középbirtokosok helyzetét javitani kell. Főként a *földtehermentesités* utján, valamint az állami nagy bérletek *parczellázásával*. A terheket *konvertálni* kell, a beruházási szükségleteket jelzálogkölcsön utján kell a birtokosok részére beszerezni. 6. Az állami *beruházások* élén a *csatornázás*, a *folyamszabályozások* és *öntöző csatornák* állanak. 7. Szocziális politika. *Ipartörvény reviziója*. Munkásvédelem. Kötelező *munkásbiztositás* baleset, aggkor, rokkantság esetére. A kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak szabályozása. 8. *Progresszív adó*. Fogyasztási adók reformja. 9. *Általános állami tanitóképesités*. 10. A *Felekezeti adózási viszonyokban* rejlő anomáliák megszüntetése törvényhozási uton. A pretestánsokra nézve az egyháziaktól ujabban megállapitott irányelvek szerint. 12. *A katholikus kongrua*. 13. *A közigaztatás államositása*. Szolgálati pragmatika. 14. Állami, megyei és vasuti tisztviselők előnyös fizetésrendezése az egész vonalon. 15. A néptanitók fizetésének emelése. 16. A városok fejlesztése államsegélylyel. 17. A községi és körjegyzők helyzetének emelése.

Ezek a programm főbb vonásai. A kormány óhajtja, hogy az ország a *nemzeti érzést a demokratikus haladással* s a szocziális igékkel egyeztesse össze. Azt akarja, hogy a támadt résen igazi népakarat hömpölygjön a törvényhozás medenczéjébe. Legyen összhangban a *király hazafisága* a nemzet királyhüségével.

Fejérváry ezeket ülve osta 1 és fél órán át. A küldöttséget is leültette. A szabadelvüpárt illuzoriusnak, az ellenzék nevetségesnek találja a programmot, a melyet Kaas Ivor szakszerüen megczáfolt pontról-pontra. Hogy a kormány mellé a képviselők közül nyiltan senki sem mer állani, mutatja, hogy a haladó klub ma esti megnyitóján képviselő nem vett részt.

Kereskedelmi szerződések.

Budapest, október 28. (Saját tud. táv.) A Fremdenblatt jelentése szerint az osztrák-magyar és orosz meghatalmazottak a kereskedelmi szerződés kérdésében eddigi tanácskozásaik folyamán a szerződéseknek főleg jogi oldalát tisztázták, nagyjában megbeszélték továbbá a szerződésnek a vámtarifákra vonatkozó részét is.

Miután az orosz delegátusok tudvalevőleg szolgálati szempontból itteni tartózkodásukat két hétnél hosszabb időre nem terjeszthetik ki, a tárgyalásokat lehetőleg sietteni kell ugyhogy már rövid idő mulva fognak a főbb pontokban dönteni.

NYILTTÉR.

Dr. Imrik Gusztáv

ügyvédi irodájával

Fő-utcza 10. sz. Stern-palotába

átköltözött. 1360.

Bumbera Imre

polgári- és papi-szabó

Nagyvárad, „Bazár"-épület, színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu** és a **legjobb minőségü ŐSZI** és **TÉLI** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készitem nagybecsü megrendelőimnek.

Különösen felhivom a Főtisztelendő papság figyelmét **SIMA**, **FEKETE** áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Állandóan nagy választék **reveranda**, **czimáda** és egyházi **kvadrátusokból**. **Rivétum** fekete és viola szinben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legczélszerübb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be**.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemü közönség becses pártfogását kérem, föl kell emlitenem, hogy elvem mindig a jó munka, jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsü megrendeléseit kérve, maradtam kitünő tisztelettel:

Bumbera Imre,

1348. polgári- és papi-szabó.

A

TÖRT SZÁMOK

TANITÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő tanulók, kisiparosok és kisgazdák számára.

Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utcza 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

Waldmann Béla dr.

szemorvos, lakását

Fő-utcza 10. sz. Stern-palotába

1361 *helyezte át.*

Ragályos betegségektől,

mint **typhus, cholera**

megkiméltettek azok, akik közönséges ivóviz helyett a bacteriummentes MOHAI

ÁGNES-

vizzel éltek.

Sz. 29/1092.
M. k. áll. bacteriologiai intézet
Budapesten.

Nem kevésbbé jellemző a forrás kitünő tulajdonságai egyikért a tisztaságára nézve az 1902. febr. 18-án megejtett bacteriologiai vizsgálatról alkotott vélemény, mely szó szerint a következő:

Az előrebocsájtott vizsgálati eredmény tanusága szerint a *mohai Ágnes-forrás vize bacteriologiai szempontból nagyon tiszta és kifogástalan.*

Budapesten, 1902. febr. 18.

Dr. Preisz Hugó s. k.
a m. kir. állami bacteriologiai intézet vezetője, ny. r. tanár.

Főraktár: Kiss Károly czégnél.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László tér

RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.

Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és **fürdőberendezések**, valamint mindennemü **tükör, réz- és vasbutorok** a lehető legszolidabb árszámitás mellett a **legszebb kivitelben** szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyeletem mellett készülnek minden e szakmába vágó **asztalos, kárpitos** és **diszitő** stb. **munkák, javitások** a legjutányosabb árszámitás mellett.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyváradi czipő- és csizmagyár"

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(*Kossuth-utcza*, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készitett **kézimunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott árakon**, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417. *Szabott árak.*

SZERKESZTŐI PÓSTA.

S Gy. A költemény igen jó, de lapunknak féltve őrzött erkölcsi irányával ellentétben áll s ezért nem közölhető. Lapunk irányának megfelelő dolgozatait szivesen látjuk mindenkor.

H. D. Helyben. Nekünk is tudomásunkra jutott, hogy a «Tiszántul» és a többi nagyváradi lapok nevében többen nagyobb összeget vettek fel, hogy elhalgassák a lapok M.—B. féle uzsorapert Mi részünkről kijelentjük, hogy a nevünkben történt szélhámoskodásnak utána járunk s a bizonyitékaink lesznek, közölni fogjuk a sajtó nevében csalók neveit.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, okt. 28.

Buza okt. — — — — —	16 38
Rozs okt.-re — — — —	13·16
Tengeri április 1906 — —	13 38
Zab ápr.-ra — — — —	13·16
Repcze aug.-ra — — — —	21·06

Értéktőzsde.

Budapest, okt. 28.

Oszrák hitelrészvény — — —	678·—
Magyar hitelrészvény — —	706·—
Leszámitoló bank — — —	499·—
Rimamurányi — — — —	548·—
Osztrák-m. államvasuti részvény	681·75
Közuti vasut — — — —	582·50
Városi villamos vasut — —	316·50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 okt. 28-án.

Magyar aranyjáradék 4% — — —	114.50
Magyar koronajáradék 4—% — —	95 65
Magyar koronajáradék 3½% — —	86.55
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97·50
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötvény	97·75
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön —	1·19
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	161.—
Osztrák járadék papirban — — —	100·—
Osztrák járadék ezüstben — — —	100·70
Osztrák járadék aranyban — — —	119.—
Osztrák korona járadék — — —	100.—
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	1·50
Osztrák-magyar bankrészvény — —	16·42
Magyar hitelbank részvény — — —	785·50
Osztrák hitelbank intézeti részvény —	677·—
Osztrák-magyar államvasuti részvény —	677.
20 frankos arany (Napolendor) — —	19·15
Német birodalmi márka — — — —	117·45
London vista — — — — — —	240·50
Páris vista — — — — — —	95·50
20 márkás arany — — — — —	23.49

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Világhirü

előpataki gyógyviz

Egy üveg ára 26 fill.

Számtalan elösmerő nyilatkozat, a kik ennek használata után a legjobb egésszégnek örvendenek! Különösen ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomorégésben** a tulságos nyálka és savképződéssel járó *emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsábában, hányatoknál.*

2. **Altesti vérbőségben**, *vérpangásban, aranyérben* s az ezzel járó *rásztkór* s *kedélykór* szokásos székrekedéseinél.

3. **Máj-** és *lépdaganatokban*, az epe kivezető csöveinek *hurutos* bántalmainál, *sárgaságban, epekövekben*, a pozsgerj és váltólázakból származott lépdagoknál.

4. *Fejlődési sápkórban* s az ezen alapuló hószám zavaroknál, a *görvélykór* torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál,

5. A vesék és hugyhólyag *hurutos bántalmainál,* a kezdődő *hugykő és fövény-lerakodás* eseteiben kitünő *hugysavoldó.*

6. *A méh idült tömüléseinél, dagainál, fehér folyás s rendetlen havadzásnál*

7. *A nemi részek gyengeségeiben.*

8. *Angolkórban*, egyáltalában gyermekeknél a szervezet ép és erős kifejlődését vas és mésztartalmánál fogva meglepően elősegiti, egészséges embereknek is üditő italul szolgál, s különösen borral vegyitve a háztartásoknál általános használatbna van.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére.

Egy üveg ára 26 fill.

Maár és Szabó

füszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése

NAGYVÁRADON.

Olcsó kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utcza 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hiteiforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacz terén bank tisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képviselete alapján:

1. Jelzálog és hosszu törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is benn foglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes dij és költség nélkül folyósittatok;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel;

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek állami, megyei és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközlök ki.

Mindenféle kölcsön ügyletben szivesen állok rendelkezésre és minden dijazás nélkül szolgálok felvilágositással, utbaigazitással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignácz,
volt takarékpénztári titkár.

Telefon szám 424. 930.

Óriási szerencse Töröknél!

Felülmulhatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt ***21 millió*** koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; egyedül az utóbbi 6 hónapban a ***2 legnagyobb nyereményt***, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat a **600.000** koronás fényereményt

a legnagyobb **400,000** » »

továbbá 4 à 100,000, 3 à 90.000, 2 à 80,000, 3 à 70,000, 3 à 60,000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25,000, 20,000 15,000 10,000 koronás és ezeken kivül még sok egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb megkezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékkában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 16. magyar osztálysorjátékban **110.000** sorsjegyre ismét **55.000** pénznyeremény jut

összesen **14 millió 459.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki

Rendelje meg a neve mellett álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a férj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvétele által egy fönyereménynyel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencses véletlen folytán a neve melletti számot eltalálta, melyre egy nagy nyeremény jut.

Adám, Adél	12106	Dezső, Erzsébet	65878	Iván, Iolán	2393	Ottó, Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Ede, Ész er	4043	Jakab, Józsa	93322	Ödön, Narczisz	55177
Adolf, Agota	22037	Elek, Etel	41799	János, Judith	35597	Pál, Neszti	273[illegible]
Agoston, Amália	60017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Péter, Olga	51515
Aladár, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatolia	74366	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katinka	63775	Richard, Pelagie	34855
Alfréd, Apollonia	20292	Ernő, Genovéva	52551	Károly, Katalin	48741	Róbert, Petronella	70787
Akos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12113	Kornél, Klára	66344	Rudolf, Piroska	12533
Ambrus, Berta	50901	Frigyes, Gabriella	93989	Kristof, Klotild	7279	Salamon, Regina	65827
András, Blanka	35266	Fülöp, Gizella	60037	Lajos, Kornélia	109707	Samu, Rózsika	17718
Antal, Boroala	2392	Gabor, Hedvig	20099	Laszlo, Krisztina	50919	Sándor, Rozalia	38107
Arnold, Boriska	90372	Gáspár, Heléna	79747	Leo, Kunigunda	96622	Simon, Sári	107397
Arpád, Betti	32417	Gergely, Henriett	51631	Lipót, Laura	21624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Bella	105317	Géza, Hermina	38997	Loriac, Lenke	66022	Tibor, Szeréna	74377
Aurel, Brigitta	13223	Gusztáv, Hilda	2736	Manó, Leónia	6270	Tihamér, Theodoria	2727
Attila, Cecilia	52333	György, Ibolyka	55487	Mártus, Lidia	34484	Tivadar, Teréz	34950
Balázs, Cornelia	74397	Gyula, Iluska	35375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terus	55477
Balint, Dóra	24034	Henrik, Ilona	34477	Mátyás, Ludmilla	52977	Vendel, Valeria	20005
Barnabás, Dorottya	9001	Hermann, Ilma	92792	Mihály, Lajza	24292	Viktor, Veronika	101011
Bela, Cecilia	38277	Hugó, Ilka	46495	Miklós, Magdolna	65146	Vilmos, Viktória	50908
Benedek, Eufemia	108855	Ignác, Irén	12115	Miksa, Melvin	48562	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illés, Irma,	45273	Mór, Margit	12308	Zoltán, Zsófia	65565
Dániel, Ernesztin	101911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	109689	Zsigmond, Zuzsanna	5463
Dávid, Éva	16864	István, Janka	27134	Orbán, Martha	86784		
Dénes, Evelin	92157	Izidor, Johanna	53077	Oszkár, Matild	67197		

Legnagyobb nyeremény esetleg **1,000.000** korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyer. 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90 000, 2 à 80000 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 10000 K

és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerü árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt. —.75 vagy kor. 1.50
1/2 » » » 3.— » » 6.—
1/4 eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy 3 kor.
1/1 » » » 6.— » 12. »

A sorsjegyeket utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet dijtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti szerencsesorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

☛ f. évi november hó 6-ig ☚

bizalommal hozzánk beküldeni, miután ezen szerencseszámok gyorsan elfogynak.

TÖRÖK A. ÉS T.SA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46|a. I. fiók: Váczi-körut 4|a.
II. fiók: Muzeum-körut 11|a. III. fiók: Erzsébet-körut 54|a.

A „Nagyváradi Hitelbauk"

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses és jelzálogkölcsönöket nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósit. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsű-bizonyitvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Értékpapirok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság

AMERIKAI ÁRUHÁZ

kézmű- és női divatáru raktár
Nagyvárad, Fő utcza (Bazár épület).

Olaszi leglátogatottabb üzlete.

Bámulatos szép őszi ujdonságok érkeztek, melyeknek megytekintése figyelmet érdemel.

Olcsó árak tekintetében ez üzlet utólérhetetlen.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesiti a n. érd. közönséget, hogy **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3·4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindennemü izzólámpa különlegességek ugyancsak kartéli áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1·5 watt fogyasztással.

Csillárok, ivlámpák és **villamosmotorok** eredeti gyári árak mellett

kaphatók A villamos mü igazgatósága elvállalja

villamosvilágitási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővitését, átalakitását, javitását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálczák szállitását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Az elmult rendkivüli száraz nyár folyamán ismét a

Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telep

Tulajdonos: **Caspari Frigyes Medgyes, 46.** N.-küküllőm.

volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségü, naponta **5 millió liternyi vizzel** öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségü szőlőoltványokat szállit.

Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve.

Jobb lábbelinek

chevraeux, boxcalf, borjubőr stbből elismert legjobb tisztitószer

1125

GLOBIN,

mert minden nehézség nélkül **pompás fény** éretik el.

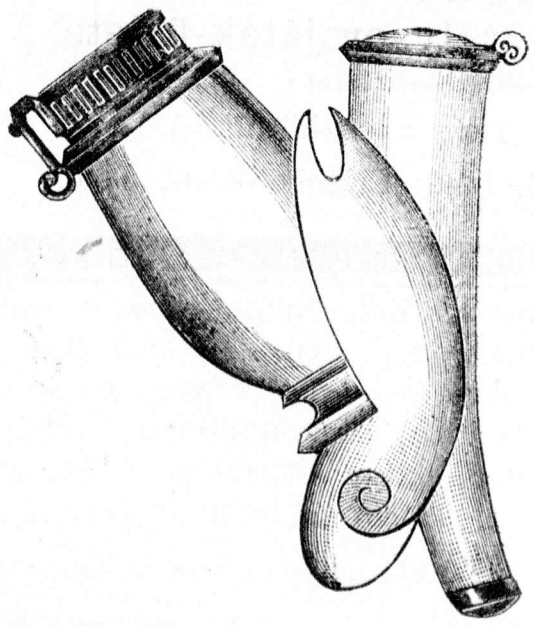
Konserválja a **bőrt** és **puhává** teszi.

Fritz Schulz jun.,
Alt.-Gee. Eger i. B., Leipzig.

Lőrincz Mór Nagyvàrad, Szt. Jànos-u. elején.

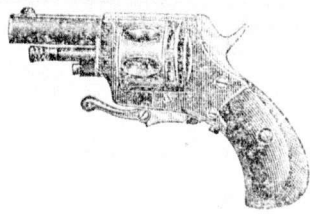
Fióküzlet: **Zilah, Rákóczy-tcza.**

Lüttichi, Angol és suhli **FEGYVEREK, REVOLVEREK** töltények és vadászati kellékek a legmérsékeltebb árban.

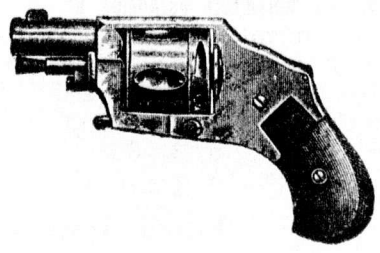

Zsebbe hordható vadász-pipák, Botszékek, Bőrkamáslik.

Gyermek-kocsik és fatartó kosarak nagy választékban.

Egy tanuló fizetéssel felvétetik.

Hajvágó gépek, önberetvák.

OCASSION!

Átköltözés miatt a Rimanóczy-házban levő összes

czipők, kalapok, téliáruk, keztyük, harisnyák,

november 1-ig az összes gyári raktár, gyári áron alul elárusittatnak, melyre a nagyérdemű közönség figyelmét felhivjuk.

Tisztelettel: ***FÁBRY TESTVÉREK***

SÁRKÁNY S.

Bankháza, BUDAPEST, VI., Ó-Utcza 6.

Telefon 80-89. a magyar királyi szab. Oszlálysorsjáték főárusitója. **Telefon 80-89.**

Sürgönyczim: **Sárkányék Bpest.** Folyó számla: Pesti m. keresk. banknál és a m. kir. postatakarékpt.-nál.

Legmagasabb pénzkölcsönt nyujtok sorsjegyekre és értékpapirokra, bárhol elzálogositott sorjegyeket saját pénzemen kiváltok és ezekre nagyobb kölcsönt adok; letétjegy, zálogjegy beküldendő. Kedvező feltételek mellett a a kölcsön részletekben is visszafizethető.

Budapesti és Vidéki kereskedőknek, iparosoknak váltóit leszámitolom és könnyen törleszthető váltó és személyhitelt nyujtok.

Tisztviselők és katonatisztek amortizatiós kölcsönt kaphatnak.

Háztulajdonosok és földbirtokosoknak

II-ik és III-ik helyre való betáblázásra azonnal folyósithatok.

Semmiféle **előleges jutalékot nem kérek**, ugyszintén minden levelet, válaszbélyeg nélkül is, rögtön elintézek.

SÁRKÁNY S. Bankháza Budapest, VI., Ó-utcza 6. 25 év óta törvszékileg bejegyzett czég.

Megjegyzés: A XVII-ik sorsjáték I-ső osztályu sorsjegyei már megjelentek és kérem egyuttal b. megrendeléseit, a legjobb és legpontosabb kiszolgálásról előre biztositom, minden nyereményt azonnal kifizetek.

A következő szerencse számokat ajánlom, mert ezek nagy nyereménnyel még nem lettek kisorsolva:

2979	1218	12953	16065	35733	44596
51325	58162	80847	99191	101580	105655

Kivágandó.

Megrendelőlap.

SÁRKÁNY S. bankáza Budapest, VI., O-utcza 6.

Megrendelem önöknél a ..... számu { egész / negyed / fél / nyolcad } sorsjegyet

és ennek árát { postautalvánnyal küldöm / kérem utánvenni }

A nem kivántat tessék kihuzni.

Név: .....

Lakhely: u. p. .....

Aki kitünő étvágyfokozó asztali italt óhajt,

Aki gyenge, lábbadozó,

Aki ideges, álmatlan,

Aki vérszegény,

Aki sovány,

Aki szoptat,

Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érdekében a kitünő hatásunak elismert és rendkivül tartós.

HERCULES ÖR

maláta-tápsör

különlegességet inni.

Kapható minden nagyobb csemege-, füszer-kereskedésben, kávéházban, vendéglőben és a HERKULES SÖRFŐZDE szétküldési telepén. Budapest. VII., Bethlen tér 3,

Telefon 63-67. — Árjegyzék ingyen. — Vidékre postán küldünk 5 kg. próbaküldeményt (6 üveg) utánvéttel. Kapható Nagyváradon: ***Kiss Károly*** czégnél.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség szives tudomására hozni, hogy raktárunkat

AJTAY GYULA ÉS TARSA CZÉG

Nagyvárad Bémer-tér, a Pannonia-szálloda mellett.

most már teljesen felszereltük s állunk a t. vevőközönség rendelkezésére. Állandó raktár: **Női-, férfi- és gyermek-fehérnemüekben. — Női ruhaszövet különlegességek. — Kitünő mosó barchetek. — Chiffonok. — Vásznak. — Paplan, madrácz, szalmazsák.** Bélésáruk. — Rövidáruk. — **Nyakkendők** és **keztyükben. — Jäger alsóruhák** felnőttek és gyermekek részére minden nagyságban. Mintákat készséggel küldünk.

Pontos kiszolgálás. — Szabott árak. — Kitünő áruk.

Kiváló tisztelettel: **Ajtay Gyula és Társa.**

Óriási szerencse Gaedickenél!

Utólérhetetlen gyüjtődém szerencséje. Hiszen Magyarországon nincsen város, hol GAEDICKE egy vagy több főnyereményt ne fizetett volna ki. Rövid időn belül a következő nyereményeket fizettem ki szerencsés vevőimnek:

A nagy jutalmat **602.000** koronát a 62551 számra,

háromszor a nagy főnyereményt **400.000** koronát a 11119 számra
400.000 » » 28916 »
400.000 » » 33464 »

háromszor a *100.000* koronát, továbbá a *70.000*, 4-szer *60.000*, és igen sok *30.000*, *25.000* *15.000* és *10.000* koronás nyereményeket.

A legközelebbi XVII-ik sorsjátéknál, mely ujból

55.000 nyeremény és 110.000 sorsjegyből áll, 14 millió 459.000 korona sorsoltatik ki.

Főnyeremény esetleg egy millió korona!

Továbbá 1 nagy jutalom a **600.000**, 1 nyeremény á **400.000**, 1 á **200.000** 2 á **100.000**, 1 á **90.000** 2 á **80.000**, 1 á **70.000**, 2 á **60.000**, **50.000**, 40.000, 5 á 30.000, 3 á 25.000, 8 á 20.000, 8 á 15.000, 36 á 10.000 67 á 5000 stb, stb.

Az eredeti sorsjegyek tervezet szerinti árai:

egy nyolczad	egy negyed	egy fél	egy egész
1.50 kor.	**3** kor.	**6** kor.	**12** kor.

melyek az összeg előzetes beküldése, avagy utánvéttel küldetnek szét. Hivatalos játéktervek, valamint postai befizetési lapok ingyen és bérmentve.

A november 23-iki húzáshoz kérem minélőbbi becses rendelését hozzám juttatni.

Gaedicke A. bankháza. Budapest, Kossuth Lajos-ut. 11.

Sorsjegyek kaphatók Nagyváradon: Lesz. és jelz. bank, Vidor Manó papirkereskedő, *Klein Ödön* füszerkereskedő és *Maár és Szabó* füszerkereskedőknél. 1349.

Legnagyobb kereskedelmi- és mű-kertészet az országban

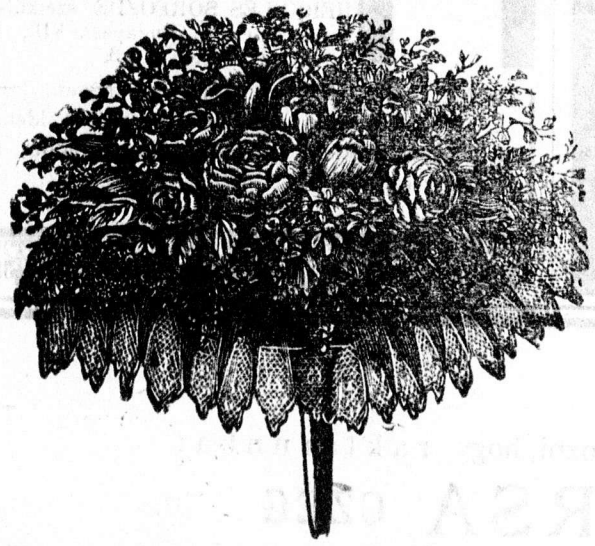
a nagyvárad-velenczei

Műkertészeti- és rózsa-telep.

Kertészeti-telep: NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM
Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim: **Műkertészeti-telep Nagyvárad.**

Virág-csarnok: NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)
Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, báli vagy bármely alkalmi szép berlini papirtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig. — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, 8 forinttól 12 forintig, rózsa és Caméliákból, ami azelőtt 15 frttól egész 20 forintba került. — Csokrok a legnagyobb mintájuak, legujabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forintig, ami ezelőtt 40 forintba került.

Élő virágokból: **Koszoruk**: igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszitve 1—3 forintig. — **Babérkoszoruk**: ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszitve 2—5—10 forintig. — **Ficus** és **Magnolia koszoruk**: a legnagyobb mintájuak, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal diszitve, szalag és aranyfelirással **10—25** forintig, ami ezelőtt **35—40** frtba került. **A fentirt összes kertészeti tárgyak müvirágból 20%-al olcsóbban készittetnek.**

Szöllő-oltványok:

Sima zöld oltvány Ripária portálison, a legkiválóbb borfajok 100 drb. **5** forint, 1000 darab **45** forint; a legkiválóbb csemegefajok 100 darab **8** forint. 1000 **75** forint igen erős szép gyökeres 2 éves Riparia portálisra nemesitve, a legkiválóbb borfajok 100 drb. **12** frt. 1000 darab **100** forint. Csemege és lugos fajok, a legkiválóbb fajokból 100 drb. **16** frt. európai gyökeres borfajok 100 drb. 1 frt; csemege fajok 100 drb. 2 frt; 2 millióRiparia portalis sima I-ső osztályu 100 drb. **1** frt 20 kr., 1000 darab **10** frt II-od osztályu 100 drb. 60 kr. 1000 drb. 4 frt.; gyökeres I-ső osztályu 100 drb. **20** frt, II-od osztályu 100 drb. **12** frt. Riparia, Solonis és Monticola ugyancsak oly árban, mint a portalis.

Egyéb kertészeti czikkekről, valamint szőlő-oltványoról faj és árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgál, kiváló tisztelettel

Farkas József kereskedelmi mükertészete Nagy-Váradon.

Uj szücs-üzlet.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **Fő-utcza 7.** szám alatt (az orsolya-zárdával szemben) a

Horváth-féle szücs-üzletet

áltvettük s azt a legmagasabb igényeknek is megfelelően a **legfinomabb szőrme-árukkal berendeztük.**

Elvállalunk mindennemü **szücsmunkák elkészitését és átalakitását, valamint nyers vadbőrök kikészitését is.**

Raktáron tartunk kész bundákat, szőrme-kabátokat, colliert, muffokat, sapkákat.

Utazó bundák és lábzsákok

jutányos áron kölcsön is kaphatók.

Jó munkáról, szolid árakról és pontos kiszolgálásról biztositva, kérjük a n. é. közönség szives pártfogását. Kiváló tisztelettel

Zboray és Adler.

Uj sirkeritési osztály!

Grünwald Jenő

épület- és *műlakatos*

Nagyvárad, Uri-utcza 39. (Saját ház.)

Telefon szám 434

Vizvezetékek és csatornázások.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, miszerint 12 év óta fennálló elsőrendü épület- és mülakatosmühelyemben egy külön osztályt létesitettem

kizárólag sirkeritések

készitésére, melyben eredeti minták, a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelüekig készenlétben vannak, továbbá vagy 2000-féle mintarajz áll a n. é. közönség rendelkezésére, melyből tetszés szerint választhat.

Az árak tekintetében pedig a legolcsóbb vagyok,

Költségvetéseket ingyen készitek.

A n. é. közönség eddigi bizalmát megköszönve, kérem ez uj vállalatomban is szives pártfogását, vagyok

1185. kiváló tisztelettel

Grünwald Jenő,

épület- és műlakatos.

Uj rendszerü asztalalaku takaréktüzhelyek.

Mindennemü lakatos munkák és javitások

A több mint félszázad óta fenálló

Le Conservateur

franczia életbiztositó és kiházasitó intézet, leányoknak **hozományt**, fiuknak **kezdő üzleti tőkét**, szülőknek **nyugalmas aggkort** biztosit

Vezérképviselőség:

NAGYVÁRAD, SCHLAUCH-TÉR,

Komáromy Jenő.

csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje

482 millió korona.

Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság

Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. szám.

Előnyös feltételek.

Uj üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utczán

ujonnan épült Stern-palotában, a Széchenyi-szállodával szemben egy

füszer-, csemege-

üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvem a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani árakat alkalmazni a legfinomabb elsőrendü áruk és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Blaha Istvánné.

Helybeli megrendelések azonnal házhoz küldetnek, vidékiek dijtalan csomagolással vasuthoz szállitva.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utczai szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás ***1905. november 1-re kiadó.***

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál» Kossuth-utcza 4 szám. 11262

ÚJ KÀRPITOS-ÜZLET.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben, a **Stern-féle palotában** (Olaszi, Fő-utcza, a Széchenyi szállodával szemben) saját czégünk alatt

kárpitos és diszitő mühelyt

nyitottunk.

A legmagasabb szakismerettel fogunk igyekezni, ezen szakmába vágó munkákat a legszolidabbb árakban és kivitelben izlésesen eszközölni.

Jelen igéretünkre feljogosit bennünket az, hogy Szolga Ferencz ur, czégünk beltagja, ki helyben a Preis M. és Fia czég elsőrendü butorüzletében ***huszonnyolcz éven*** keresztül mint müvezető volt alkalmazva s ezen idő alatt mindenkori igyekezete volt az igen tisztelt megrendelőit a legteljesebbre kielégiteni.

Most, hogy saját kárpitos és diszitő mühelyünk megnyilt, kettős ambiczióval oda fogunk hatni, hogy a n. é. közönség teljes bizalmát kiérdemeljük és megtartsuk.

Kiváló tisztelettel

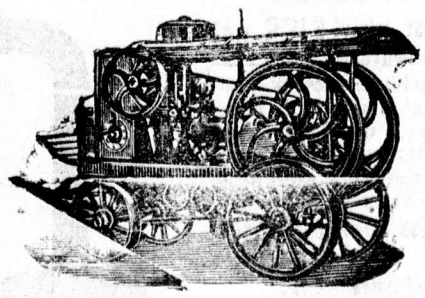
Szolga Ferencz és Sándor,

kárpitos és diszitők.

DEBRECZENI LAJOS

gőzerőre berendezett gépmühelye

Kolozsvári-utcza 29/43 Nagyvárad

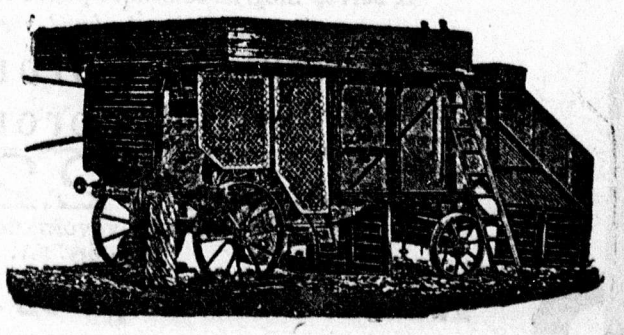

Ajánlom a mai kor igényeinek teljesen megfelelő uj gépekkel berendezett mühelyemet; s ujonan felépitett gőzcséplőgépeimet, valamint elválalok bármilyen gépek teljes kijavitását avagy ujonan átalakitását felelőség mellett; u. m. *járgányokat, petróleum, gáz, benzin, gőzmotorokat, gőzgépeket-gőzcséplőgépeket* és mindenféle gépezeteket.

Készitek mindenféle egyenes és hajlitott tengelyeket s mindenféle esztergályozásokat, vas és réz, öntéseket, csapágyakat megmunkálva, eltörött vagy minta után.

Teljesen uj tüzszekrényeket avagy kijavitását s gőzmalom berendezések javitását elvállalom.

Uj villanyvilágitó gépeket (Dinamó) teljesen felszerelve készitek bármilyen nagyságban.

Uj gőzhenger furógépemmel (czilinder) hengerfurásokat s gépről való leszerelés nélkül vidéken s uj karikákkal együtt pontosan készitek.

Eladók több 6—8 lóerejü M. Állami vasrámás uj cséplőgépek, 6—8 lóerejü gőzgépek uj használati engedélylyel teljesen üzemképesek felelősség mellett

Hogy hívják?

Véletlentől függ sok ember boldogsága! Mindenkinek életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencséjét, boldogságát megállapithatná! Talán a neve melletti osztálysorsjegy szám egy nagyobb nyereménynyel lesz kihuzva már a legközelebbi huzásokon. Tegyen szerencsekisérletet az itt közölt névsorban levő neve melletti számmal, — mely ☞ CSAKIS

KISS KÁROLY ÉS TÁRSA

bankházában BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-uteza 13. kapható. ☜ mert

KISS szerencséje NAGY!

Abel	720	Barnabás	88075	Eleazár	82645	Géza	51045	Johanna	103930	Lóránt	108016	Oktavius	8548	Szalvátor	90733
Ábrahám	8178	Beatrix	106174	Elemér	82604	Gida	51034	Jolán	733	Lothar	29391	Olga	21900	Szerafin	58568
Ádám	93823	Béla	26595	Eleonóra	108458	Gilbert	108797	Jónás	5150	Lőrincz	106189	Olivér	84215	Szeréna	8207
Adél	22219	Bencze	102239	Eliás	29161	Gizella	618	Jonathán	21510	Luczia	9686	Olympia	90750	Szidónia	87042
Adolár	99090	Benedek	91888	Elia	102283	Gottfrid	108114	Jordán	88503	Luczián	107172	Orbán	109469	Szigfried	107230
Adolf	102156	Benjamin	90848	Elvira	57540	Guidó	10489	Józsa	108052	Ludmilla	22785	Oszkár	643	Szilárd	56084
Adorján	72973	Benő	795	Elza	108111	Gusztáv	108100	József	93820	Ludwig	94209	Othelló	106165	Taksony	8205
Adrián	105991	Bernát	108986	Emánuel	57507	Gyárfás	29139	Judith	8370	Lujza	87047	Othmár	99062	Tamás	84207
Adrien	3386	Berta	73343	Emil	102293	György	108109	Julia	775	Lukács	108002	Ottilia	102241	Tasziló	107173
Agátha	102593	Bertalan	102242	Emilia	82142	Györgyike	56826	Julián	102197	Lukrécia	29135	Ottó	102230	Tekla	73307
Ágnes	82109	Bertold	29443	Emma	107154	Győző	108796	Juliska	89997	Magda	94940	Ottokár	799	Teofil	22238
Ágost	106066	Bertram	108798	Emőd	82146	Gyula	41675	Jusztina	107155	Magdolna	58562	Ödön	91092	Teodor	66121
Agoston	89943	Biri	57530	Endre	108422	Gyuri	108794	Jutka	82601	Malvin	107232	Orzsi	86310	Teresi	108023
Ákos	94902	Blanka	102286	Erasmus	704	Habakuk	82141	Kajetán	103930	Manfréd	86355	Pál	107171	Teréz	656
Aladár	5134	Bódog	672	Erna	102591	Hajnalka	108116	Kálmán	89998	Manó	8375	Paula	57510	Terka	22238
Alajos	102597	Bogdán	108991	Ernesztin	26348	Hedvig	26592	Kamil	108409	Marczel	66120	Paulin	21834	Tibor	29136
Albán	56842	Boldizsár	57512	Ernő	107163	Heléna	108404	Karolina	676	Margit	108051	Pepi	29153	Tihamér	108026
Albert	91095	Bonifácz	106176	Ervin	29477	Henrik	99089	Károly	102300	Mária	791	Péter	108412	Tinka	36504
Albin	742	Borbála	36510	Erzsébet	102585	Herman	108456	Katalin	29143	Mariska	22962	Piroska	29326	Titusz	22000
Albrecht	106152	Boriska	108792	Eszter	29145	Hermina	57543	Katarina	106195	Márk	8356	Pista	8390	Tivadar	58519
Alfonz	56091	Böske	73384	Etel	108044	Hilár	108470	Kázmér	5527	Márkus	29442	Pongrácz	41230	Tóbiás	8191
Alfréd	94204	Brigitta	102176	Eufrozina	91856	Hilda	10480	Kelemen	91094	Márta	108024	Ráchel	108419	Tódor	5548
Alice	93822	Camilia	652	Eugénia	108999	Hubert	108454	Keresztély	88084	Martin	22267	Rafael	57520	Ulrik	108760
Amália	102236	Carolina	106051	Eva	107168	Hugó	80146	Klára	102231	Márton	56835	Regina	22970	Urbán	640
Ambrus	72789	Czeczilia	57506	Ezsaias	73369	Humbert	108451	Klotild	705	Máté	108413	René	86304	Valentin	108039
Andor	108061	Czézár	102187	Fábián	108998	Ibolyka	716	Kolozs	8177	Matild	82104	Rezső	108019	Valér	80213
András	89942	Clarissa	86351	Fanni	41670	Ida	108105	Konrád	93811	Mátyás	108410	Richárd	8374	Valéria	108992
Angelika	10284	Clement.	108777	Farkas	107164	Ignácz	83611	Konstatin	22230	Maxim	56821	Róbert	87041	Vazul	82105
Anna	670	Constant.	712	Felicia	80237	Ilka	108099	Kornél	91877	Melania	106171	Rókus	108406	Venczel	106151
Antal	5147	Córa	106153	Félix	106190	Illés	80090	Kornélia	9296	Melinda	26574	Róland	80146	Vendel	73376
Anton	108055	Cornélia	10478	Ferdinánd	57516	Ilma	108088	Kristóf	29439	Melitta	108056	Román	109456	Verona	108452
Antonia	744	Cristian	102175	Ferencz	108994	Ilona	87045	Krisztián	22175	Menyhért	57205	Romeo	89996	Vidor	80088
Aranka	102234	Dániel	29148	Flóra	91851	Imre	108095	Krisztina	5546	Miczi	106184	Róza	60088	Viktor	108098
Arisztid	56825	Dávid	108795	Flórián	106068	Ipoly	654	Lajos	64621	Mihály	72790	Rozália	109455	Viktoria	80135
Armand	106169	Demeter	641	Flóris	72967	Incze	108097	László	58103	Miklós	90687	Rozina	41665	Vilma	91100
Ármin	29329	Demjén	106159	Fodor	108762	Irén	29191	Laura	107236	Miksa	84210	Rózsika	8365	Vilmos	89941
Arnold	90745	Dénes	58522	Franciska	675	Irma	108473	Lázár	57515	Milán	8392	Rudolf	108793	Vincze	106156
Áron	93821	Dezső	106157	Frida	108791	István	29444	Lea	108083	Mór	108039	Salamon	72145	Virgil	760
Arpád	22184	Domokos	642	Fridrika	44722	Iván	108761	Lehel	36501	Móricz	73346	Sámson	9692	Walter	5131
Arthur	88504	Donáth	102188	Frigyes	102161	Ivor	52209	Lénár	8536	Mózes	8350	Samu	22250	Wilhelmin	102186
Arzén	108066	Dóra	88062	Fülöp	56826	Izabella	108752	Lenke	87527	Náczi	8396	Sámuel	66116	Wladimir	41659
Atilla	29150	Dorottya	108045	Gábor	106067	Izidor	26330	Leó	21888	Nándor	86719	Sándor	8314	Wolfram	102197
Augusta	90752	Döme	73389	Gábriel	56812	Izor	108773	Leontin	72143	Nárczisz	22249	Sári	58520	Zachariás	91864
Aurél	5530	Dömötör	108072	Gábriella	105994	Izrael	646	Leonora	91089	Natália	108046	Sarolta	108799	Zádor	102299
Aurélia	108071	Eberhard	56830	Gáspár	29164	Izsó	108759	Leopold	41661	Náthan	8233	Sebestyén	73342	Zoltán	58528
Balázs	88086	Edith	102276	Gebhard	106045	Jakab	711	Lidia	107229	Nelli	58113	Simon	8299	Zseni	22216
Bálint	91084	Ede	80090	Gedeon	82137	Janka	108767	Lina	51069	Neszti	22248	Soma	72150	Zsigmond	84039
Balthazár	29334	Eduárd	108086	Gellért	108983	János	73400	Lipót	8355	Netti	90716	Stefánia	109469	Zsófia	8549
Bandi	102228	Edwin	26345	Gergely	620	Jenő	107155	Livia	22220	Nikita	66109	Szabolcs	86717	Zsuzsánna	66842
Barbara	91874	Elek	102592	Gertrud	106000	Joachim	73371	Lorencz	86720	Norbert	108415	Szaniszló	8277	Xavér	106686

A szives megrendeléseket posta fordultával kérjük, hogy a kivánt szám időközben el ne adassék

Az eddigi huzásoknál szerencsénk volt már

háromszor a jutalmat és a legnagyobb főnyereményt **600,000 koronát — 1.800,000**
400,000 koronát — 400,000

Összesen **4** sorsjegyre **2.200,000** koronát vevőinknek kifizetni.

Több ezer fél nyert a most lefolyt sorsjátékban nagyobb nyereményeket **KISS-nél**
Minden egyes huzás után közzéteszszük a nagyobb budapesti hirlapokban a nálunk nyert sorsjegyek jegyzékét ugy, hogy mindenki meggyőződhetik, miszerint igen tisztelt vevőinknek különösen kedvez a szerencse.
Kisérelje meg tehát szerencséjét mindenki **Kiss Bankházában**, mert **Kiss** szerencséje **Nagy!**

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték FŐELÁRUSITÓ HELYE:

Kiss Károly és Társa

BUDAPEST, Kossuth-utcza 13.
Fióküzletek: **Erzsébet-körut 19., Vácz-körut 5. s József-körut 78.**

Az I. oszt. sorsjegyek árai
Egy nyolczad ! K. 50 fil.
Egy negyed 3 » — »
Egy fél 6 » — »
Egy egész 12 » — »

Tessék kivágni és czimünkre beküldeni.

MEGRENDELÉS.

Kiss Károly és Társa Bankháza,
Budapest IV., Kossuth Lajos-utcza 13.

Szíveskedjék nekem a XVII. sorsjáték I. osztályára a ..... sorsjegyet hivatalos tervet és huzás után hivatalos nyereményjegyzéket küldeni.

A sorsjegy árát ..... kor. ..... fill. { mellékelve bélyegekben küldöm. / egyidejüleg postautalványon küldöm. / kérem utánvételezni.

Pontos czim
Név: .....
Lakhely: utcza, házszám: .....
Utolsó posta: (megye): .....

A XVII. sorsjáték első osztályának huzása már ov. 23, 24-én.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.